

Brassói Lapok

XL. évfolyam
70 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Hétfő
1934. évi március 26

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve havonként 60 lej. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK CSIKSZEREDÁT!

Kik részesülnek az új lakbértörvény előnyeiben

Egy évi meghosszabbítás a kisbérlőknek, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak

Bukarest, március 25.

Tegnap beszámoltunk arról, hogy a lakbér-szerződések 2 százalékos illetékét félszázalékra állítják le. Ezt a hirt most illetékes helyről megerősítik és egyben közlik az új lakbértörvény lényeges pontjait a következőkben:

— Az 1933 április 14-iki lakbértörvény, valamint az abban említett korábbi törvényes rendelkezések meghosszabbítást nyernek 1935 április 23-ig.

Az előző törvény 5. fejezete oly értelemben módosul, hogy az állam kiegyenlíti a bér megelől kvótáját 1935 június 30-ig.

— A jelen törvényben foglalt szerződések alapján a bérlők jogosultak az áprilisi negyedévre eső lakbért 1934 április 23-tól május 6-ig megfizetni.

— Az előző törvény 10. fejezete érvényben marad azzal a különbséggel, hogy az ott felsorolt bérlők felmondhatják a bérleti szerződést 1934 október 26-ikára, jelen törvény közlésétől számított egy hónapon belül.

— A következő szakasz az illeték fentemlített leszállításáról intézkedik, majd következik annak felsorolása, hogy milyen bérszerződések esnek jelen törvény hatálya alá. Ezek:

Köztisztviselők és nyugdíjasok, írott vagy szóbeli szerződésű, ha az illetők az előző törvény előnyeiben is részesültek és évi jövedelmük nem haladja meg a 150 ezer lejt.

Az összes, bármifajta bérlők szerződésű, ha nincs évi 60 ezer lejnél nagyobb jövedelmük.

Az utolsó szakasz végül az állam, megye, község, vagy bármilyen állami, vagy közművelődési, állami iskola, vagy internátus által elfoglalt helyiségekről intézkedik, amelyekre szintén vonatkozik a leghosszabbított meghosszabbító törvény.

milyen ruha volt rajtam, amikor nála jártam?

A tanu nem válaszol. Comanescu tábornok hadbíró megkérdi a tanut, igazán látta-e Codreanu-nál Constantinescut, vagy csak feltevés, amit mond.

Tanu: Nem feltevés, igaz. Braescu védő megkérdi a tanutól, miért nem jelentette fel Zelea Codreanu-t akkor, amikor még nála lakott?

Tanu: Csak a merénylet után tulajdonítottam jelentőséget a dolognak. Különböben egy Raducanu Serban nevű urnak szóltam arról, hogy Codreanu nálam lakik.

A hadbíró megrendeli Raducanu megidézését és kihallgatását is.

Aki 17 miniszterelnököt őrzött

A vád következő tanuja Costinescu dr. munkaügyi miniszter, aki részletesen elmondja a merénylet lefolyását. Anastasescu polgármester kiemeli vallomásában, hogy a színajai állomás perronján egyetlen rendőr sem volt s az épületet csaknem teljes sötétség borította. Ugyanezt hangoztatja Anghelovici kormánypartij képviselő is, aki ehhez még hozzáfűzi, hogy az állomásfőnök a gyilkosság után is olyan közömbös volt, mintha semmi sem történt volna. A palotából aztán nagysokára egy szolga jött kézi táligával s szintén közönnnyel érdeklődött, hol van az, akit meggyilkoltak?

A képviselő vallomása nagy szenzáció keltett.

Petre Petre detektív elmondotta, hogy ő három lépésnyire követte a miniszterelnököt, akit a perronon liberális vezető emberek vettek körül s így ő nem vehette észre a gyilkost, amikor lőtt.

Elnök: Hogyan eshetett ez meg magával, akiben az elhunyt miniszterelnök annyira bízott?

— Tizenhét miniszterelnököt őriztem eddig s nem történt soha semmi. Magam sem tudom megmagyarázni a dolgot. A gyilkos 2-3 lépésről lőtt, sikerült neki egészen a közelbe furakodni.

Ezután még Hamat dr. törvényszéki orvost, majd Stefu szigurancainspektort hallgatják ki, akit hanyagsága miatt felfüggesztettek. Kikérdezik még Rafailescut, Cantacuzino Granicerul tábornok volt titkárat is, aki nem ismeri el a vizsgálat során tett vallomását s kitérő válaszokat ad.

Eltiltják a newyorki bankokat attól, hogy Franciaországnak kölcsönt adjanak

Newyork, március 25.

Az Egyesült Államok kincstári hivatala törvényjavaslatot fogadott el arra vonatkozólag, hogy a newyorki bankházak ne adhassanak rövidlejártú kölcsönt Franciaországnak.

A kincstári hivatal indokolása szerint a kölcsön folyósítása ellenkeznék Amerika pénzügyi programjával. A kongresszus ugyanis éppen nemrégiben hozott egy törvényt arról, hogy amerikai bankok ne adhassanak kölcsönt olyan európai államoknak, amelyek a háborús adósságok fizetését megtagadták.

Ujból tárgyalják a grivicai pör elíteltjeinek fellebbezését

Bukarest, március 25.

A hadsereg fellebbezési bírósága szombaton délelőtt ismét megkezdte annak a fellebbezésnek a tárgyalását, amelyet a grivicai nagyvasúti munkássztrájk elíteltjei a hadbírói ítélet ellen benyújtottak.

Schreier védő hosszas beszédben indokolta a fellebbezést.

A tárgyalást hétfőn folytatják.

A színajai perben a vád tanui beszélnek

Kiket fogadott és hogyan rendelkezett a „kapitány”, Zelea Codreanu

A detektív is vall, aki már 17 miniszterelnököt őrzött és soha semmi baj sem történt

Bukarest, március 25.

A színajai merénylet hadbírósi pörének péntek délutáni tárgyalásán véget ért a vádlottak kihallgatása. Az ülésen elsőnek Crangasu vádlott utána pedig Joan Ion vádlott tette meg vallomását. Utóbbi beismeri, hogy régóta tagja a Vasgárdának s hogy ő szervezte meg az erdélyi „halálosztagot”. Ignat tábornok elnök kérdésére elmondja, hogy a csapatot egy gárdista dal címe után nevezték el „halálosztagnak”.

Codreanu Decebal, aki ellen az a vád, hogy meg akarta nyerni a Vasgárda eszméinek a falciui törvényszék elnökét, azt hangoztatja, hogy csak rokonszenvezett a gárdával, de annak nem volt beiratkozott tagja.

Kihallgatták a pör három nővádlottját is. Stanculescu Constanca kisasszony elismerte, hogy ő tartotta fenn az összeköttetést Zelea-Codreanu Kornél és Cantacuzino tábornok között s hogy többször vitt cikketek a Cuvantul című laphoz. Niculescu Nicoletta és Niculescu Teodora elmondták, hogy valóban sokat jártak Cantacuzino-Granicerul tábornok házában.

A vádlottak vallomástétele után Dimitriu Georgel védő semmisségi panaszt emel azon a címen, hogy a hadbírósi nem illetékes a pör tárgyalására, mert a szóbanforgó bűncselekményeket a vádlottak még az ostromállapot kihirdetése előtt követették el.

Hotineanu ezredes-vádbiztos visszautasítja a védő érvelését s javaslatára a hadbírósi egyhangulag elveti a semmisségi panaszt és áttér a pör érdemi tárgyalására.

ATTÉRTEK A TANUKIHALLGATÁSOKRA

Szombaton délelőtt megkezdődött a vád tanuinak kihallgatása. Ignat tábornok elnök elsőnek Craciunescu Floricát szótartó elnök, akinél Zelea-Codreanu, a „kapitány”, hosszabb ideig rejtőzködött a Vasgárda feloszlata után. Személyi adatainak felvételénél kijelenti, hogy rokona a Vasgárdista vezérnek.

Vádbiztos: Ismert-e más gárdistákat is?

Tanu: December 20-ikán meglátogatta Codreanu-t Caranica, aztán fogadta Zelea-Codreanu Kornél Niculescu Nicolettát is, aki futárszolgálatot teljesített. Több óra hosszat tárgyaltak egymással. Megfordult lakásomban Stanculescu kisasszony is. Zelea-Codreanu folyton hangoztatta, hogy el kell tenni láb alól mindazokat, akik a Vasgárda ellen a terrort elrendelték. Caranica megbízást kapott, hogy szerezzen a „kapitánynak” más lakást, de nem talált. Zelea-Codreanu kifejtette előttem kormányzati programját s megígérte, hogy ha hatalomra kerül, egy házat ajándékoz nekem. Azt is gyakran mondta, hogy vérözünt akar, mert csak ezen át érheti el célját.

A tanu igen halkán mondja el mindezeket, mire a védők követelik, beszéljen hangosabban. Craciunescu Florica azt válaszolja, hogy idegbeteg.

A továbbiakban még elmondja, hogy jelentette a szigurancaának, kikélt állt Zelea-Codreanu összeköttetésben, amíg nála lakott. Csak a merénylet után jött rá, hogy Constantinescu és Caranica is jártak lakásában.

Vádbiztos: Amikor Zelea-Codreanu magához ment, megmondta, miért?

Tanu: Azt mondta, hogy két napig akar nálam rejtőzni, elkerülendő a letartóztatását.

— Milyen utasításokat adott Codreanu Stanculescu kisasszonynak?

— Megparancsolta neki, hogy mindig más uton jöjjön s minél sürűbben váltsa a kocsikat, hogy ne követhessék.

Vádbiztos: Megismeri-e Caranicát?

Tanu: Hogyne. Ez az! (a ketreche mutat, amelyben a három merénylő áll).

Caranica: Az újságokból ismer.

Tanu: Nem igaz. Ismerem a iakásomból.

Vádbiztos: Caranica rendszerint mikor látogatta meg Zelea-Codreanu-t, miatti ez magánál lakott?

— Néha nappal is.

Vádbiztos: Kit ismer még a vádlottak közül?

A tanu Constantinescu mutat.

Vádbiztos: Milyen fegyver volt Codreanu-nál?

— Egy revolver és egy törféle.

— Hát gránátok nem?

— Mutatott nekem olyasvalamiket, a mikről azt mondta, hogy gránátok, de én nem tudom mik voltak valójában.

Vádbiztos: Ön a vizsgálat során azt vallotta, hogy egy beszélgetésük alkalmával Zelea-Codreanu emlegette Titulescut, Ducót és több más minisztert. Milyen benyomást szerzett ebből a beszélgetésből?

Tanu: Codreanu ekkor is azt hangoztatta, hogy el kell pusztítani őket.

— Codreanu felesége részt vett-e ezekben a beszélgetésekben?

— Nem.

Elnök: Constantinescu, mit szól a tanu vallomásához?

Constantinescu: Mondja meg a tanu.

Tessék kivágni és eltenni!

13. sz. SZELVÉNY a B. L. márciusi regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab márciusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 márciusi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatották Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

Körösi Csoma Sándor 150 esztendősi születési évfordulója

Csomakörös, március 25.

A háromszékmezei Csomakörös község április 4-én megünnepli Körösi Csoma Sándornak, a híres keleti kutató születésének 150 éves évfordulóját.

A jubileumi ünnepélyt Ince László református lelkész rendezti, aki a nyár folyamán nagyszabású Körösi Csoma-nap rendezésére is készül. A falu lelkes papja a Csoma-nap beveteléből és önkéntes adományokból az európai híri székely tudós emlékeztetőre egy székelystílusú Csoma-ház építését tervezi. A lelkész ezúton is felkéri mindazokat, akik a híres keleti kutató tisztelői, hogy adományaikkal járuljanak hozzá a terv keresztülvételéhez.

A hunyadmezei nyugdíjasok újabb mozgalmá

Déva, március 25.

Az állam mostohagyermekéi, a nyugdíjasok újra elérkezettnek látják az időt arra, hogy orvoslást kérjenek panaszaira és sérelmeik megszüntetését szorgalmazzák. A nyugdíjasok, rokkantak, hadiárva és özvegyek sérelmeivel számtalanszor foglalkoztunk már, azokat részletesen ismertetni és újra felsorolni felesleges.

A liberális kormány, mint illetékes helyről értesülünk, maga is belátja a nyugdíjasok helyzetének tarthatatlan voltát, s azzal a tervvel foglalkozik, hogy felülvizsgálás alá veszi az előző kormányok által rendezett nyugdíjkérdéseket és vagy egy egészen új törvényvel, vagy ha lehet kiegészítő és módosító rendeletekkel változtat a nyugdíjasok jelenlegi sérelmes helyzetén.

A hunyadmezei nyolcezer nyugdíjas, rokkant és más nyugdíjgyenes nevében egy kiüldöttség emlékiratot nyújtott át M. Constantinescu pénzügyi államtitkárnak és hunyadmezei képviselőnek, a melyben a nyugdíjasok sérelmeik megszüntetése és helyzetük megjavítása érdekében a következőket kéri a kormánytól:

1. A nyugdíjtörvény módosítása.
2. Autonómiát az országos nyugdíjpénztár számára.
3. A nyugdíjpénztár vezetőtanácsának felét nevezze ki a nyugdíjasok közül.
4. Minden tartomány legyen képviselve egy-egy általa megválasztott nyugdíjossal a legfőbb nyugdíjbizottságban.
5. A nyugdíjak rendezése oly módon, hogy a szolgálati évek és a szolgálatban elért fokozat szerint kapják a nyugdíjat a nyugdíjasok, mégpedig az egész országra egységesen.
6. A nyugdíjak módosítása az árindexnek megfelelően.

A pontokba foglalt javaslatokat részletes indoklás kíséri. A hunyadmezei nyugdíjasok felkérték a megye képviselőjét és pénzügyi államtitkárát, hogy a

ASSZONYOM!

A „Figaro” márciusi párisi divatlapja szerint készítsem az Ön arcának, alakjának és egyéniségének megfelelő Irizurát!

MOLNÁR A.

Brassó, Weiss Mihály-utca 22 sz.

Gőzörökhullámosítás! Kézápolás!

kormányánál járjon közbe az ország összes nyugdíjasainak kívánságait magába foglaló javaslat áttanulmányozása és ennek megfelelően a fennálló sérelmes nyugdíjas-rendszer gyors megváltoztatása érdekében.

Hogy lesz-e eredménye az akciónak, az majd kitérünk.

Valamennyi fegyveres osztrák hazafias alakulat Starhemberg herceg parancsnoksága alá került

Mussolini szerint a hármaskörök állami terveiknek más államokat is meg akarnak nyerni

Bécs, március 25

Az osztrák állam új berendezésének előmunkálataihoz tartozik az a tanácskozás, amelyet pénteken éjszaka Dollfuss kancellár, Fey alkancellár, Starhemberg herceg, a Heimwehr-csapatok főparancsnoka és Stepan, a hazafias frontszövetség vezére folytattak le.

A késő éjszakai órákig elnyúló megbeszélés résztvevői abban állapodtak meg, hogy a fegyveres osztrák hazafias alakulatokat közös parancsnokság alá helyezik.

A megállapodás értelmében Starhemberg herceg, mint a legerősebb szervezetnek számító Heimwehr főparancsnoka lesz az összes hazafias fegyveres alakulatok főparancsnoka.

Hornpostel követ, ki Dollfuss kancellár római utján elkísérte és résztvevő az ott folytatott fontos gazdasági és politikai megbeszéléseken, pénteken fogadta a sajtó munkatársait és előtűnik nyilatkozatot adott a hármaskörök egyezmény érdekében folytatott tanácskozásokról.

Nyilatkozatában kifejtette, hogy a római megállapodás nem az utolsó pillanatban, szinte váratlanul jött létre, mert azt hónapokig elhúzódó előkészítő munka előzte meg. Észszerű és helyes volt,

hogy Rómában nemcsak gazdasági, hanem igen fontos politikai kérdéseket is felvetettek. Kifejtette azután, hogy a római megállapodással megteremtett új érdekközösség nem alkot és nem jelenített kört, mert Mussolini elképzelése szerint a hármaskörökben tömörült államok kormánya más államokat is meg akar nyerni terveinek.

Aztán arról beszélt a követ, hogy a római találkozást nem fogják megismételni egyhamar, mert a három állam érintkezését nem konferenciák, hanem a szokásos diplomáciai uton végzik el.

Végül azt szögezte le, hogy Mussolini, Gömbös és Dollfuss Rómában nem formális egyezményt kötöttek, hanem csak a tanácskozások eredményét összefoglaló jegyzőkönyvet írták alá.

Ezt az okmányt egyelőre nem terjesztik be a Népszövetség elé, de ha valamelyik állam a népszövetségi ellenjegyzést kívánatosnak tartaná, akkor ezt a formalitást is szívesen elvégzik.

Benes újabb „közlekedő” nyilatkozata

A prágai képviselőház külügyi bizottságában Benes záróbeszédet tartott a római egyezményről szóló beszámolója

utáni vitában. A csehszlovák külügyminiszter újabb megnyilatkozása is nagyon megértő és barátságos volt. Benes szinte bizonyítani látszott az olasz lapok új híreit és azt, hogy valóban komoly közeledési szándék van benne Ausztriához és Magyarországhoz, Mussolininál pedig egyenesen védelmébe vette s ezzel osztatlan feltűnést keltett.

Benes mindenekelőtt azt állapította meg, hogy a középeurópai egyensúly magva Ausztria függetlensége. Aztán megköszönötte a szónokoknak, hogy nagyrészt a revízió-ellenes álláspontot foglalták el. Ő nem hiszi, hogy Mussolini ilyen kifejezéseket használt volna: Magyarország magyarok területeket „raboltak” el. Olaszország tisztában van a békeszerződés körülményeivel s annak idején Olaszország képviselői is megszavazták a monarchia felosztását.

Végezetül kijelentette Benes, hogy a csehszlovák politika alapelve a barátok szövetsége és a szerződéses iránti hűség. Jelenleg úgy látszik, hogy Közép-európában a gazdasági és politikai együttműködés valamilyen rendszere van épülőben. Mellekes, hogy ez a rendszer milyen nevet visel majd. Csehszlovákia tisztában van jogaival, lelkiismeretével és erejével.

Két vetélkedő közül

— a harmadik

Ki lesz a súlyosan támadott

Tréger Lajos utóda a nagybányai ipartestület elnöki székében?

Nagybánya, március 25.

A híres bányász- és festőváros nagymultu ipartestületének kebelében szenvedélyes harc indult meg az elnöki szék körül, amelyet jelenleg még Tréger Lajos borbély- és fodrászmester tölt be. Az ipartestület vasárnap tartja évi közgyűlését, amely az elnök-kérdés elmergesedtettsége folytán igen izgalmasnak és zajosnak ígérkezik.

Az a helyzet, hogy az ipartestületi tagok jórésze az utóbbi időben egyre elégedetlenebbé vált Tréger Lajos tevékenységével. Mind sürűbbé lettek ellene az olyan vádak, amelyek szerint elnöki működése alatt szem előtt tévesztette a közérdeket s olyan magatartást tanúsított, a mellyel az iparosság nem azonosíthatja magát. Ez az elégedetlenség és zűgölődés aztán a közelmúlt napokban heves formában robbant ki.

Az egyik helyi lapban cikk jelent meg, amely hat fővadásat sorakoztatott fel Tréger ellen. E vádak között a legsúlyosabb az, amely szerint mint az adókielölő bizottság tagja, Tréger közreműködött a házadók felemelésében. Ezenkívül azt a kijelentést tulajdonítják neki, hogy: „szégyelje magát az az iparos, aki nem szívesen adja az adóját”, továbbá azt is szemére vetik, hogy megtagadta a villanyárak leszállítását követelő beadvány aláírását, noha ez az akció éppen az iparosság köréből indult ki. Végül sérelmezik azt is, hogy bennmaradt a városi tanácsban, amikor onnan a magyarpárti tagok komoly sérelem miatt kivonultak.

A nyílt vádak óriási feltűnést keltettek a városban. A hat vádpontot Tréger ellen egy Gergely Gyula nevű szabó- és cipészipari képesítéssel bíró volt ruhakereskedő emelte, aki — bár csak hat éve él a városban — agitálásával meglehetősen népszerűsége tette szert s ennek alapján nyilván

maga pályázik az ipartestület elnöki székére.

Érdekes, hogy még Tréger régebbi hívei is elismerik, hogy az utóbbi időben tényleg elkövetett több apró, de bűnűl mindenesetre felróható hibákat és baklövéseket. Azt a vádat azonban túlzottnak látják, mintha ő emelte volna fel a kismemberek házadóit, mert hiszen ő — mint az iparosság képviselője a bizottságban — se nem használt, se nem árthatott. Rosszul tette viszont, hogy még csak nem is tiltakozott a méltánytalan és képtelen adóemelések ellen.

Az iparosság hangulatából ítélve biztosra vehető, hogy Tréger Lajost nem választják meg újra az ipartestület elnökévé, sőt súlyos szemrehányásokkal fogják kibuktatni. Másrészt az is valószínű, hogy az előretörő Gergely Gyula legyen Tréger utóda, mert — bár vitathatatlan a munkaképe és rátermettsége — az iparosság jelentékeny része még nem tartja eléggé meghonosodottnak a városban ahhoz, hogy őt állítsa a nagy szerepet betöltő testület élére.

Minden jel arra mutat, hogy a két vetélkedő között egy harmadik lesz a győztes. A legkomolyabb elnökjelölt ugyanis Kazay József asztalosmester, aki a legnagyobb közbecsülésben áll nemcsak az iparosság, hanem az egész város dolgozó társadalma körében. Becsületességéről, gerincességéről s általában mint az iparosság és munkásság egyik legelszántabb, de ugyanakkor leghiggadtabb harcosáról valóóságos ódákat zengenek. Csaknem mindenki, aki szívén viseli az ipartestület elnökségének az ügyét, Kazay mellett foglal állást. Viszont még nem bizonyos, hogy a népszerű asztalosmester vállalja-e a megbízást, ha megválasztják? Mindenesetre az ő személye kezeskednék leginkább a békéről az iparosság kebelében.

— Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyhességét csakhamar megszünteti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy a rendkívül enyhén ható Ferenc József víz elsősorban agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek tesz nagyfontosságú szolgálatot.

A budapesti állatkórház főorvosa strichninnel megmérgezte magát

Budapest, március 25.

Az elmúlt éjszaka tragikus öngyilkosság történt a magyar fővárosban. Raisits Elemér dr., az állatorvostani főiskola tanára és a budapesti állatkórház főorvosa, strichninnel megmérgezte magát. Amire családja tagjai észrevették volna, hogy mit csinált, már menthetetlenül halott volt.

Ezzel az öngyilkossággal egy meghasonlott, kátyuba jutott emberélet szabadult meg a nyomorúság terheitől. Raisits professzor már 1933. augusztusában is öngyilkosságot kísérelt meg, de akkor sikerült megmenteni az életnek. Sötét tervével azonban egy pillanatig sem hagyott fel és sokszor hangzottatta, hogy a seb baj és gond közepette nem is érdemes élni. Családja állandóan figyelte minden mozdulátát.

Pénteken éjszaka aztán Raisits dr. mégis csak kijátszotta hozzátartozói éberségét és akkora adag strichnint vett be, amekkora több emberélet kioltására is elég lett volna.

— Hogyan tűnik el a hivatalosan beadott ajánlat a hivatalnok fiókjából? Nagyváradról jelentik: Rejtélyes lopás ügyében nyomoz a nagyvárad rendőrség. Ottó Ackner, a nagyvárad járásbíró egyik tisztviselője bejelentette, hogy két nappal ezelőtt kilenc ajánlat érkezett hozzá különféle árlejtés útján kiirt munkálatokra. Az ajánlatok 6 papirkereskedőtől és három asztalosmestertől származtak. Tegnap este rendben lezárta iróasztalát, reggel azonban, legnagyobb meglepetésére, a 9 levélből 6 darab, a papirkereskedők ajánlatai, eltűntek. Fogalma sincs arról, hogy ki férhetett hozzá a lezárt fiókhoz. A rendőrség kiszállt a helyszínre és nyomoz a furcsa ügyben.

A Stavisky-ügy minden napja új botrányt hoz

Galmot képviselőt, akinek a guayanai szabadságharcot kellett volna „szállítania”, Stavisky gyilkoltatta meg Brunswick ékszerészt, Stavisky bizalmasát, meggyilkolták Stavisky holttestét kihantolták és Párisba szállítják

Páris, március 25

A Stavisky-ügy lélektanának bőséges adattárát új és háborzongatóan érdekes vallomással gyarapította pénteken az a vizsgálóbizottság, amelyet a francia kamara és szenátus küldött ki a rendkívül szövevényes bűnhalmaz tisztázására.

A vallomást Henriot kamarai képviselő tette.

Mindabból, amit elmondott az tünik ki, hogy Stavisky nemcsak simamodoru és előkelő allűrökkel operáló világcsaló volt, aki az emberek hiszékenységét alaposan kihasználta, mint legjobban gyümölcsöző befektetést, hanem közönséges bandita volt, aki attól sem riadt vissza, hogy az utjában álló és kellemetlenkedő alakokat gyilkossággal tétesse el láb alól.

Ez az adat nem is annyira büntetőjogi szempontból fontos, mint inkább az erkölcsi megítélés szempontjából. Egészen más megvilágításba kerülnek most már mindazok, akik Staviskyvel összeköttetésben állottak, annak kiderülte után, hogy ennek a behízsgó modoru kalandornak kezeihez vér is tapad.

Henriot képviselő a parlamentari vizsgálóbizottság előtt a következőket dikta-
ta jegyzőkönyvbe:

Nyolc-tíz évvel ezelőtt Stavisky meszeszemenő terveket forgatott fejében. Azt a fantasztikus szándékot akarta megvalósítani, hogy Guyanát, Franciaország afrikai büntetőgyarmatát, ahová az életfogytiglanra elítélt közönséges gonosz-
tevéket szállítani.

Kiragadja a francia hegemonia alól és önálló köztársasággá kiáltja ki.

Stavisky arra spekulált, hogy a guyanai elszánt fegyvereket Amerika segítségével felfegyverzi és „államcsiny” útján kiharcoltatja velük a sziget függetlenségét.

Ennek a nagystíliú tervnek végrehajtásához megnyerte Galmot guyanai képviselő támogatását. Stavisky csak az ötletet és a pénzt adta a vakmerő terv végrehajtásához, maga a háttérben maradt. Annyi esze volt, hogy Galmot képviselőt toltta előre, mert nagyon jól tudta, hogy fantasztikus ötletének elárulása esetén maga is igen gyorsan a guyanai büntetőgyarmat vendége lett volna halála napjáig.

Az ötletet és a pénzt Stavisky nem sajnálta. Galmot képviselőt nemcsak utasításokkal látta el, hanem pénzzel is, a melyet az amerikai fegyverekért kellett volna fizetni.

Ekkor azonban váratlan fordulat felborította a guyanai szabadságharc megindítását. Ez a váratlan fordulat az a sze-

Stavisky és a becsületrend

A parlamentari vizsgálóbizottság tagjai Henriot drámai vallomásának felvétele után elhatározták, hogy nemcsak a folyamatosan levő Stavisky-ügyek kulisszatitkaikat igyekeznek kifürkészni, hanem igenis, minden mozzanatot kikutatnak most már a nagy kalandor életéből.

Stavisky életének pedig van egy nagyszerű szakasza. Talán éppen a guyanai kaland előkészítésének romantikus éveire esik az a felemelő mozzanat, hogy Staviskyt a legmagasabb francia kitüntetésre, a becsületrendre ajánlották. A parlamentari vizsgálóbizottság most a becsületrend irattárából beszerzi az erre vonatkozó iratokat s azokból megállapítja mindazoknak a politikusoknak és közéleti embereknek nevét, akik a véreskezű kalandort erre a magas kitüntetésre ajánlották. És azután kikutatják azt is, hogy miért akarták Stavisky érdemeit ilyen magasra taksálni.

Ismét egy titokzatos haláleset

S Stavisky maga már régen halott, de áldozatainak száma hétről-hétre szaporodik.

relem volt, amelyet Galmot képviselő érintett a párisi felsőbb tízezer köreiből nagyon jól ismert Arlette Simon iránt. — Galmot halálos szerelemre lobbant a csodaszép hölgy iránt s már a guyanai kalandra folyósított milliók felvétele után jött rá arra, hogy nem áll egyedül a nő csodás bűvkörében, mert maga Stavisky is melegen érdeklődik Arlette Simon iránt. És rövidesen rá kellett arra jönnie, hogy ebben a vetélkedésben a mérleg mindenképpen a Stavisky javára billent. A rendkívül simamodoru és behízsgó Stavisky győztes maradt s Galmotnak tudomásul kellett vennie, hogy Arlette Simon szerelme nem az övé.

A guyanai szabadságharc eszméje azonban nem volt annyira erős, hogy a szerelmi csalódást feledtetni tudta volna. És Galmot elhatározta, hogy Staviskyt simán félreléltja az utból. Kidolgozta haditervét: Stavisky kalandos ötletét el akarta árulni a párisi rendőrségnek. Két legyet is üthetett volna egy csapásra ezzel az áruházzal: Staviskynek hosszú időkre kitekerhetne volna a nyakát, másfelől pedig az amerikai fegyverszállítmánya folyósított pénzüsségeket sem kellett volna elszámolnia.

Csak hogy Stavisky ebben a tekintetben is ügyesebb volt. Amikor megtudta, hogy Galmot mit forral ellene, már intezkedett is. És

Galmot képviselőt egy szép napon holtan találták meg. Ismeretlen tettesek meggyilkolták.

Henriot vallomása szerint a gyilkosságot Stavisky rendelte meg. Galmot halála után a nagy kalandor egy áruló barátal és néhány millióval lett szegényebb, a guyanai szabadságharc pedig meghalt csirájában és a történelem is szegényebb lett egy világraszóló csiny feljegyzésével. Stavisky azonban kárpo-
tolta magát és Arlette Simont feleségül vette.

Mindez 1926-ban történt.

Henriot vallomása még a Stavisky-ügyek szennyes lavinaáradatában is bombarobbanás erejével ható meglepetés volt. A hírhedt világcsaló tehát nemcsak a család körmönfont módózatait vette igénybe, hanem gyilkoltatott is! Maffiaja már akkor volt s ez a bűnszövetkezet a legvéresebb megoldástól sem riadt vissza, ha a főnök érdekei a gyilkosságot megkövetelték. Ezzel a vallomással a Prince-ügy és a dijoni rejtély is teljesen új elbírálás alá került s a kiváló párisi jogász erőszakos és borzalmas halálát most már valóban a Stavisky-maffia munkájának kell tulajdonítani.

A véreskezű gangster-vezér legújabb áldozata Brunswick párisi ékszerész.

Egészen titokzatos körülmények között halt meg ez az ember, aki maga is Stavisky érdekközösségébe tartozott. Szerdán délelőtt

lakása fürdőkádjában holtan találták meg a dús gazdag ékszerészt.

A halálesetet azonban olyan gondosan eltitkolták, hogy a sajtó csak pénteken tudta meg.

Egyelőre nem lehet tudni, hogy Brunswick öngyilkos lett-e, vagy pedig bűnténynek esett áldozatul, az azonban bizonyosra vehető, hogy neve a legújabb tétel a Stavisky-áldozatok szomorú listáján. Azt már kétségtelenül megállapították, hogy Brunswick udvari ékszerszállítója volt a hírhedt szélhámosnak, aki azokat a mesés értékű ékszereket és drágaköveket is tőle szerezte meg, amelyeket nemrégiben hosszas nyomozás után egy svájci bank páncélfiókjában találtak meg a párisi titkosrendőrség detektívjei.

Négy francia honatya a pácban

A parlamentari vizsgálóbizottság egyébként újra kihallgatta Chautemps volt miniszterelnököt is, aki ezuttal is határozottan tagadta, mintha ismert volna személyesen akár Staviskyt, akár pedig a feleségét.

A vizsgálóbizottság a pénteki kihallgatások befejezése után úgy döntött, hogy a parlament két házát, a kamarát és a szenátust a husvéti ünnepek után azonnal összehívják, mert az eddigi nyomozás adatai szerint két szenátornak, továbbá Bullin és Proust képviselők mentelmi jogát sürgősebben fel kell függeszteni.

A titokzatos magyarországi jótékony „örültről” lassan kiderül, hogy valuta-csempész

Aradmegyei birtokának jövedelmét csempészte ebben a formában egy özvegyasszony Budapestre(?)

Budapest, március 25.

Néhány napon keresztül egész Magyarországot izgalomban tartotta az a titokzatos valaki, aki ismeretlen emberek címére kisebb-nagyobb pénzüsségeket küldött. Eleinte azt hitték, hogy a mai nyomorult viszonyok között örült azazarolja így a pénzt, majd az a felfogás alakult ki, hogy valaki ezen az uton akar jótékonykodni.

Most aztán a rejtély — legalább is így mondja egy rövid budapesti telefonjelentés — megoldódott. A budapesti rendőrfőkapitányságon jelentkezett egy özvegyasszony, aki elmondotta, hogy ne kutassák tovább a titokzatos pénzküldemények feladóját, mert ő maga azonos azzal. A rendőrségen természetesen kíváncsian hallgatták az asszony előadását, amely a következőkben foglalható össze:

Aradmegyében van egy kis birtoka, amelynek jövedelmét egészen addig, amíg a devizakorlátozások rendszerét életbe nem léptették, mindig pontosan megkapta. Most azonban az átutalási nehézségek miatt a pénzéhez nem tudott hozzájutni s ezért választotta a pénz kifizetésének ezt a titokzatos módját. (?)

Sajnos, a jelentések nem számolnak be bővebben az asszony személyazonosságáról és az ügy részleteiről. Állítólag a budapesti rendőrségen az a felfogás alakult ki ezzel a rejtélyes, de már tisztázás alatt álló ügyben, hogy nincs itt szó sem örültről, sem valami bogaras euberbarátról, hanem igenis a valutacsempészésnek egy újfajta és igen ötletes módját kell tudomásul venni.

A vizsgálat most már ebben az irányban folyik.

Két kihantolás

Stavisky holttestét a chamonix-i temetőben pénteken kihantolták. Az ok már ismeretes: Stavisky családja azt kérte a bűnügyi hatóságoktól, engedjék meg, hogy a holttestet Párisban helyezzék örök nyugalomra. A engedélyt megkapták és a holttestet most ásták ki és szállították el a francia fővárosba.

A másik kihantolás a dijoni temetőben történt meg. Prince bíró holttestét ásták ki újra s ezuttal kétséget kizárólag megállapították, hogy gyilkosai

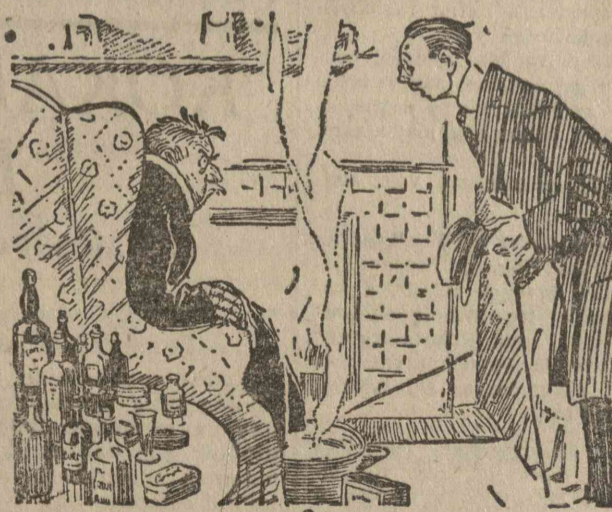
a rejtélyes autótűzés alkalmával kloroformmal elaltatták, majd a magával tehetetlen embert a sínparra helyezték, ahol egy átrohógó vonat kerekei lefejezték.

A Prince-ügy és a dijoni rejtély legújabb megdöbbentő fejezete az, hogy a Stavisky-maffia eddig még ismeretlen cinkosai élve dobták Prince főügyészt a vonat elé, amely a gyilkos munkát helyettük elvégezte.

Stavisky-meccs egy párisi középiskolában

Az egyik előkelő párisi középiskola kommunistaérzelmű diákjai olyan röpcédulákat terjesztettek, amelyek a Stavisky-üggyel kapcsolatban több politikusi és közéleti ember névsorát sorolták fel nem éppen a leghízelgőbb jelző kíséretében. Emiatt a hazafias érzelmű diákok a kommunistákat megtámadták. Az iskola falai között olyan elkeseredet ütöközt fejlődött ki, hogy az igazgatóság kénytelen volt a rendőrséghez fordulni segítségért. A rendőrök aztán nagy nehezen szétválasztották a Stavisky-meccs szereplőit, de akkorra már 12 diák vérzett súlyosabb sebektől.

Hogyan?... Még nem próbálta ki a Togal-t?!

Togal millió esetben bevált mint hatásos szer

Rheuma | Köszvény | Ülőidegzsába

Spanyolnátha • Ideg- és főfájás • Hüléses megbetegedés esetén.

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Semmiféle hasonló készítmény, bárhogy dicsérik is, nem tud felmutatni több mint 6000 orvosi véleményt! **Togal oldja a hagsavat** és így a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Ne kísérletezzék más hasonló szerekkel! Mások megtették ezt Ön helyett és Ön mind **Togal-t** szednek most! **Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni!** Az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. Lei 52.—. A Togal-tabletta svájci készítmény!

Baradlai László riportja:

REINITZ,

aki meghalt anélkül, hogy valaha is elismerje volna bűnösségét

Szatmár, március 25.

Az a szürke távirat, amelyet a vacaresti legház igazgatósága küldött a szatmári ügyészségnek és amely szűkszavuan bejelenti, hogy Reinitz Jakab a fehérvári kórházban sérvesoperáció következtében meghalt, lezárta az utolsó tiz esztendő legnagyobb büntügyi szenzációját, amely az életfogytiglani fegyházra szóló ítélet ellenére is, most már örökkönörökké kiderítetlen marad.

Bár a Reinitz-ügygel annak idején az egész világ sajtója foglalkozott, néhány rövid mondatban érdemes elmondani, hogy mi is volt ez az ügy?

Tíz évvel ezelőtt Grosz Hermann nagykárolyi kereskedő eltűnt. Feleségének azt mondta, hogy üzleti utra megy és olyasvalamit is említett, hogy ebben a közös üzletben Reinitz Jakab szatmári tekintélyes zsidó kereskedő a társa. Grosz Hermann azonban nem tért vissza Nagykárolyba és felesége csak egy levelezőlapot kapott, amelyben Grosz figyelmeztette, hogy senkinek se beszéljen utjáról, mert olyan üzleteket köt, amelyekről senkinek sem szabad tudni.

Abban az időben gyakoriak voltak Szatmár környékén a hasonló üzletek. Részben valuta-

üzletek, részben csempészések voltak ezek.

Grosznét azonban nem nyugtatta meg a levelezőlap és szinte fanatikus buzgalommal kezdett kutatni az ura után, különösen akkor, amikor megtudta, hogy Reinitz Jakab hazaérkezett Szatmárra. El is ment Reinitzhez, aki azonban azt válaszolta, hogy csak Nagyváradig ment együtt az urával, ott elváltak és azóta mit sem tud róla.

Egy szatmári hetilap, vasárnapi számában Gara Ernő hírlapíró megvizsgálta a dolgot és kifejezést adott annak a gyanújának, hogy Grosz Hermann eltűnéséről Reinitz Jakab nagyon sokat tudhatna beszélni.

Reinitz erre már másnap egy szatmári napilapban nyílttéri közleményben válaszolt és kérte a közönséget, hogy a nyomozás befejezéséig függesszék fel véleményüket, amelyet szerepléséről a hetilap cikke után alkottak.

Közben éjjel-nappal kutattak Grosz Hermann után. Meg is találták. Rettenetesen összerúcsolt koponyával, holtan találták a felsőbányai erdőben, egy hatalmas farönk alatt elásva. A koponyáján egy hatalmas títés nyoma volt világosan kimutatható. A holttest rejtekhelyétől nem messze

egy leszakított gallérdarabot találtak, R. J. monogrammal.

Ez volt az a hajszál, amelyen Reinitz elbukott. Mert az utolsó pillanatig szinte hihetetlen makacssággal tagadta, hogy bárminő része is volna a gyilkosságban. Tagadta akkor is, amikor a tanuk az összetett bizonyítékok egész sorát produkálták. Tagadta akkor is, amikor kétséget kizáróan megállapították, hogy a megtalált gallér az övé volt.

A Reinitz-ügy világszenzációvá dagadt. A vallásos zsidók azt állították, hogy egy ilyen szentéletű, fanatikus vallásos ember, mint Reinitz, nem öl. A világlapok is élénken érdeklődtek az események iránt. Az érdeklődés mégjobban fokozódott, amikor a csehszlovákiai rendőrhatalóságok is beleszóltak az ügybe és rövidesen hat ember eltűnéséért tették felelőssé Reinitz Jakabot.

A hat ember Grosz Hermannal teljesen azonos körülmények között tűnt el. Hasonló módon mindannyiknak a családja megkapta a levelezőlapot, hogy senkinek se beszéljenek a család-üzleti utjáról, mert titkos dolgokban járkal.

Pongrác kassai rendőrtanácsos vezette a csehszlovákiai nyomozást. Lefogtak egy Bodnár és egy Damjanovics nevű csavargót, akik beismerő vallomást tettek és azt is elmondták, hogy egy vörösszakálú zsidó emberrel követtek el a gyilkosságot.

gramm mosóselymet foglaltak le. Azoknak az adatoknak alapján, amelyeket a legutóbbi fogás alkalmával gyűjtöttek össze a hatóságok, a vizsgálat kiterjedt Aradra, az egész nyugati határ szélre. Így tehát a nyomozást ide is kiterjesztették.

Házkutatások, kihallgatások, jegyzőkönyvek tömege

Az aradon megindított nyomozások eredményeképpen Aradon, Temesváron és Déván sorozatos házkutatásokat tartottak. Aradon a házkutatások két-három konkrét eredménnyel is jártak. Egy részt sikerült lefoglalni igen jelentős mennyiségű selyem csempészárut, más részt megállapítást nyert, illetve inkább beigazolódott — mert már tudtak erről is, — hogy Arad környékén rendszeres csempész-szolgálat működik, épp ugyanint az északi határvidéken.

Értesülésünk szerint Déván és Temesváron is eredményes munkát végeztek a hatóságok.

Az aradi házkutatások során legjelentősebb eredménnyel egy aradi magántisztviselőnél dolgoztak a detektívek. Ugyanis itt a büntügyi rendőrség közbenjöttével folyik a vizsgálat. A magántisztviselő, akinél eredményes házkutatást végeztek, nem először keveredik csempész-ügyletekbe. Csak nemrégiben történt meg, hogy a tisztviselőt tettenérték, amikor egy autórakomány csempész-selymet hozott az országba.

Az illető, akiről szó van, egyik nagy, országos viszonylatban is közzismert szállítási vállalat tisztviselője és egy barátjától kölcsönvett nagy szürke Minerva-kocsin jött az országba. Tornyanál lépett át a határt és egy véletlen folytán felkeltette a hatóságok gyanúját, a határrendőrség felhívta az aradi rendőrség figyelmét arra, hogy csempészárut hoznak Aradra, mire a büntügyi rendőrség Tasca nevű detektíve lefogta az autót, megállapították, hogy jelentős mennyiségű selyemfonal van a kocsiban, mire a tisztviselőt és feleségét — aki szintén az autót utazott, — elővezették a rendőrségre. A lefoglalt selyemfonal olyan áru, amelyet csakis selyemgyár használhat üzemében. Így az a gyanu merült fel, hogy egyik erdélyi selyemgyár részére csempészték az árut.

Minden megtalálható a csempészek raktáraiban

A házkutatások során lefoglalt árúk és főképpen iratok azután részletesen feltárták, melyek azok az árucikkek, amelyek az aradvidéki határszélen állandóan, rendszeresen csempészték az országba. Kiderült, hogy a közelmúltban 400 darab gyönyörű szép pudertartó érkezett az aradi drogériákba; ez a szállítmány csempészárut tartalmazott. De csempészárut érkezik állandóan több aradi kereskedő töltőtoll-szükséglete, néhány gyógyszerárú így fedezi le óvszer szükségletét, a selyem rendszeresen érkezik az országba; bőven felszerelt és a legkülönbözőbb árúban is jól felszerelt raktárakkal állanak a csempészek ügyfeleik rendelkezésére.

A fekete árutözsde

A csempészárúk forgalmának lebonyolítására valóságos fekete árutözsde dolgozik Aradon éppúgy, mint a legtöbb határszéli városban. A tözsdek nemcsak helyi forgalmat bonyolítanak le de elvitték Erdély, sőt az Ókirályság, főképpen pedig a főváros szükségleteit.

Rendes, kialakult árforrások vannak ezen a fekete tözsden, ahol a pénzügyi hullámszása, a gazdasági helyzet okozta változások mindenképpen ugyanúgy érezhetőek, mint a rendes tözsdeken. Milliós üzleteket bonyolítanak így egymás között le ezek a fekete tözsdekek, amelyek állandóan a tüzzel játszanak és minden üzletkötésnél érezhetik azt az izgalmat, amelyet a hazard játékos érez például a rulett-asztal mellett.

Költséget és fáradságot nem kímélve dolgoznak a csempészügynökök. A múltkorában jelentős érkezett Aradra, hogy Désre nagyobb szállítmány katonáru érkezett. Aradról valóságos autóversenyfutás indult meg Désre, ahová azonban már késve érkeztek az aradi „feketések”. Az árut már eladták.

A nagy hajszó

De a fák nem nőhetnek az égig. Mint ahogyan a feketeszász ügyeket felgömbölyítették egy szép napon — ha kissé kiméltelenen is, ha helyi érdektelenítéssel, helyenként talán alátámasztással, — úgy megkezdődött a határszéleken a csempészvilág likvidálása. A hatóságok nagy eréllyel és lendülettel vetették bele munkájukat a hajszóba és ahogy a jelek mutatják, nem sokáig grasszál már a csempészvilág a határszéleken.

VÖRÖS SZAKÁLL — FEKETE SZAKÁLL

Reinitz Jakabot átvitték Csehszlovákiába. Reinitznek eredetileg fekete szakálla volt, de az volt a gyanu, hogy a szakállát a csehszlovákiai „üzleti utjaira” vörösre festette. A két csavargó

a szemébe mondta Reinitznek, hogy együtt gyilkoltak, sőt a helyszíni szemlén pontosan lejártszakták a gyilkosság körülményeit.

Reinitz azonban makacsul tagadott. A rendőrtanácsos, aki különösen ambicionálta ezt az ügyet, hogy vallomásra bírja, különös trükközés folyamodott. Éjszaka egy detektívet szellemnek öltöztetett fel. A fehér lepelbe bujtatott detektív pont éjfélkor megjelent Reinitz cellájában és siri hangon megszólalt:

— Reinitz Jakab! Én vagyok itt Grosz Hermann, a te áldozatod! Ha azt akarod, hogy lelkeid megnyugodjon, vallj be mindent.

Reinitz a világ legnyugodtabb hangján válaszolt:

— Menjen a fenébe, maga marha. Azt hiszi, hogy ilyeneknek én beugrom. Vigyázzon, nehogy kirugják a rendőrségről. Biztosabb az én helyem itt, mint a magáé.

A rablógilkossággal gyanúsított embert visszahozták Szatmárra. Feszült érdeklődés mellett folyt le a tárgyalás. Reinitz állandóan ártatlanságát hangoztatta. Folyton a vallásosságára hivatkozott, bár kiderült, hogy a vallásossága mellett például kasszárókkal is szoros ismeretséget kötött. Ifj. dr. Borgida Lajos szatmári ügyvéd védte Reinitzet és beidézlette a szatmári zsidók volt nagyhírű főbbjait, Grünwald Lázárt is. A főbbi megjelent a törvényszék előtt és arra a kérdésre, hogy képesek tartja-e ezt a szentéletű férfit rablógilkosságra, így válaszolt:

— Egy ilyen rendes, vasás, zsidóról nem tételezhető fel, hogy gyilkolt, de még kevésbé tételezem fel, hogy az itt tanúként megjelent vallásos zsidók terhelő vallomásai aaptalanok lennének.

A tárgyalás drámai momentuma volt, amikor

az elnök felemelte a leplet a bűnjelként az asztalán fekvő Grosz Hermann koponyájáról. Grosz Hermann özvegye elájult, a közönség soraiban helyet foglaló hölgyek hangosan felsikoltottak, csak Reinitz maradt nyugodtan és szemrebbetés nélkül válaszolt: — Elnök ur, esküszöm az élő Istenre, hogy nem én öltem meg.

Reinitz Jakabot életfogytiglani fegyházra ítélték. Bár közvetett bizonyíték nem volt elene, de az összetett bizonyítékok alapján a bíróság ítélete mégis marasztaló volt. De még mindig jobban járt, mintha kiadták volna Csehszlovákiának, ahol biztos halál várt volna reá.

Romániában csupán még egy rablógilkosság miatt is felelősségre vonták, de bár a szatmári törvényszék ebben is halálra ítélte, a nagyváradi tábla jogerősen felmentette.

Reinitz bevonult a börtönbe. A börtönből állandóan írta a leveleket és bizonyítékokat gyűjtött, hogy ártatlanságát bebizonyítsa. Családja a szegény miatt kivándorolt Palesztinába. Reinitz a börtönben is mindennap imádkozott, csak rituális kosztot evett és megkezdte háromkötetes regényét, amelyben — mint írta — a napnál is világosabban bebizonyítja ártatlanságát.

A fegyházban régi sérve kiujult, úgyhogy operálni kellett. Az operációt már nem bírta el a szervezete és a vacaresti fegyházban meghalt.

A sirba magával vitte titkát is és ártatlansága, amelyet az utolsó pillanatig is hangoztatott, talán sohasem derülhet ki. Egyébként a különböző amnesziák révén két esztendő múlva kiszabadult volna a fegyházból.

Bűnös volt, hiszen minden jel arra mutatott,

csupán az egyetlen megnyugtató bizonyíték: a saját beismerése hiányzott.

Annyi bizonyos, ha bűnös volt, úgy a legnagyobb színészhetségek egyike volt. Mert annyi ideguralom, annyi konokság, annyi meggyőződés jellemezte egész viselkedését, hogy csak egy ártatlan és a maga igazságában szilárdul bizó ember, vagy egy ragyogó alakító-készséggel megáldott gonosztevő tudhatta így végig csinálni.

A hitlerizmus nagyobb dicsőségére

Megszűnik az egyik legrégebb német újság

Április 1-től nem jelenik meg a 200 éves Vossische Zeitung

Berlin, március 25

Ime, legújabb eredménye és győzelme annak az árja kulturalfogásnak, amely ma Németország szellemi életét jellemzi: A világhírű Ullstein-cég, amely rengeteg lapot ad ki, tegnap közleményben jelentette be, hogy

Vossische Zeitung című napilapját, a régi német birodalom egyik legtekintélyesebb és legmegbízhatóbb organumát, április elsején megszünteti. Az Ullstein-cég kommunikéje megem-

liti, de csak úgy mellékesen, hogy a lapot 200 éves fennállása után szünteti be.

A Vossische Zeitung tehát megszűnik. Két évszázadon keresztül jó volt a németeknek ez az alapos és jólterjesztett újság.

A Hitler-rezimnek azonban éppen erre nincsen szükségé. A Vossische Zeitung tehát megszűnik. Éppen április elsején. Ennél keserűbb április tréfát még nem jegyzett fel az európai kultúra története

Csempészvilág Romániában

KOKAIN A TÖLTÖTOLL BELSEJÉBEN

A hatóságok újabban nagy eréllyel folytatják a csempészek üldözését

Arad, március 25.

Aminet annakidején megírták a „Rablóvilág Magyarországon” című regényt, ugyanúgy megírták most valaki az utóbbi idők fantasztikus csempészörténeteinek regénybefoglalt érdekes fejezeteit „Csempészvilág Romániában” címmel. A magyar és csehszlovák határszéleken évek hosszú sora óta a legvakmerőbb és egyben legkifizetődőbb csempész-kereskedelem folyik. Valóságos üzletág lett ezeken a határszéleken a csempészés, amelynek lebonyolítására jólkiszervezett szervezet, sőt szervezetek alakultak.

Az északi határszéltől a nyugati határvidéki folyik a csempész-hajszó

Többbizben foglalkozott már a B. L. azokkal az eredményes kutatásokkal, amelyeknek eredményeképpen a hatóságok sorozatos rajtaütésekkel tizedelik az északromániai határszél csempészár-

borát. A tömeges leleplezések egyik ki-pattantója egy Andreescu nevű román újságíró, akinek eredményes munkája alapján a bukaresti hatóságok központi irányító szervezet létesítettek a csempész-forgalom letörésére. A máramaroszigeti és szatmári tömeges rajtakapások eredményeképpen megállapítást nyert, hogy az itt lefoglalt árúk egyrésze Arad és Temesvár rendeltetéssel jött be az országba és így a nyomozást természetesen ide is kiterjesztették.

Az elmúlt hét kedjén Szatmáron 12. l. F. jelzésű bálát fogtak le. A bálákban csempésztett textiláru volt. Szerdán 14 ládat és 9 bálát foglaltak le. Pénteken hajnalban Szaplonca közelében 12 zsák, 14 láda és 16 bála került a hatóságok kezére. Ez a szállítmány szénásszekerek alatt volt elrejtve és mint megállapítást nyert, azzal a rendeltetéssel jött az országba, hogy Szatmárról Aradra és Temesvárra továbbítsák. Az itt megkapott nyomok alapján Kolozsvárott 350 kilo-

HIREK

M. Hegyi Ilona (Budapest)

Hunyadi cédulázik

— Ugye, ugye, le akarja őt rajzolni? — kérte egy csinos kis nő mellett, rámutatva ceruzára és a papirosra, amit az ölembe hevertem. — Gyönyörű — tette még hozzá sóhajva. — Gyönyörű! —

Csak bólogtam. Holott igazán nem gondoltam rajzra, mindössze kis jegyzetet akartam készíteni arról, hogy mi a véleménye Hunyadi Sándornak a Cobden termében, a színházak alságáról.

Tuinyomóan nők ültek a teremben. Valahogy olyan elárvultnak éreztem magamat. Itt csak a nők vagyok kíváncsi a színházról kapcsolatos dolgokra és talán néhány férfi. A nők sóhajtottak, ragyogva, csak Hunyadi akarták látni. És minos, ez a feszült férfivárási-hangulat Hunyadi is megüthette, mert hogy úgy mondjam, palirra vett bennünket.

Röviden mondott néhány szót az 1900-as évekről, amikor „Pénz fakadt a kősziklából is egyetlen érintésre” és mégis ma több a szórakoztató „üzem”, mint akkor. Ennek okát a pillanatnyi haszonlesésből fakadt vállalkozásokban látja.

Aztán kis cédulákat osztogattak ki a közönség körében és Hunyadi a felírt kérdésekre válaszolt.

Na, gondoltam, most valószínűleg lesznek néhányan, akik megkérdezik: ugyan, hogyan történt, hogy egyik-másikuk 1900-ban is megégyt ördög volt? És mi volt akkor a kősziklával? És miért, hogy a kőszikla, akkor se viselkedett egyformán mindenkivel? Igen, ilyen kérdéseket vártam.

De csak én. Hunyadi nem. Ő tudta, hogy körülbelül mire kíváncsi a közönség.

— Mi a véleménye az Egyed-Zsolt afférről? — olvasta fel a céduláról. (Óriási derűtlenség.)

— Nem olyan szörnyű, — válaszolja, — nem lenne jó, ha éppen minden nap ilyen őszintén beszélne egymásról az emberek, de így néha, — üditő.

— Angyal, angyal! — lelkesedik mellettem a nő!

A második kérdés következik.

— Milyen nők tetszenek magának?

— Ki írta? — kérdezi Hunyadi, — hogy személyesen válaszoljak neki. (Derűtlenség. Legálább ötven nő szeretne jelentkezni.)

De Hunyadi folytatja: — Hát a fekete bőrű. Nem tudom, miért? (A fehér bőrűek elszomorodnak.) — De van kivétel is! — (Erre megayugszanak.)

Es akkor tovább olvassa a cédulát. — Ja, a színpadon ki tetszik nekem? A tehetséges nők!

Nagy tapsot kap.

Még egy csomó kérdésre válaszol. — De a színház, de a színház? — türelmetlenkedem. Annyit megtudok arról is, hogy jobb, ha írni kezében van a színház vezetése, mert az írni nem olyan közönséges. (A közönség köréből egy hang: na-na!)

Végre egy komoly kérdés. Erre komoly a válasz is.

— Szociális problémákban foglaljanak-e állást a szindarabírók?

— Igen, — komolyodik el Hunyadi. — Csak hogy irtó cenzura van. Jóformán lehetetlenség. Már maga a színház cenzuráz. A publikumnak az íróval együtt kellene ezért verekedni.

En tapsolok.

Most a színházról és mozirol beszél. A mozi olyan, — mondja — mint a sózott disznó, lehet országról-országra, világrésről-világrészre szállítani. A színház pedig finom pástetom, mindig a város problémáihoz alkalmazkodik és finomsági értéke van.

Hát kedves Hunyadi Sándor, itt engedje meg, hogy ellenvéleményt jelentsek be. Ez nem így van. Vagy legalább is nem egészen így. A mozi gyakran, sajnos, valóban hasonlít a sózott disznóhúshoz. Azonban egyszerűen egyszerűen olyan, mint a szárított kenyér, amelyik jön s bár messze földről jön, egyformán éhhalál ellen való! És, hogy a mozi, mint ahogyan ön mondta, olyat kell produkáljon, ami a kínainak is érdekes, nekem is érdekes, ez igaz. Csak nem találom nehézként ezt a feladatot.

Igen is sok közös problémánk van a világ bármely táján elszórt ember-testvéreinkkel. S hogy a színház nem mindig a „város problémáihoz” alkalmazkodik, azt ön sokkal jobban tudja, mint én.

Hanem abban már tökéletesen igazat adok önnek, amit arra a kérdésre válaszolt, hogy miért tartózkodnak a szindarabírók a politikától? — Mert ha nem, akkor becsuknak bennünket, — mondta ön nagyon helyesen, frapánisan és szellemesen.

Még azt is megkérdezték, hogy miért fél Hunyadi a börtöntől, mikor Wilde Oszkár a fegyházat is elviselte.

— Mert úgy találtam, — feleli, — hogy Wilde nem érezte ott jól magát. — És mondott még Hunyadi egy igazságot és komoly monda-

tot, válaszolva arra a cédulára, amelyik megkérdezte, hogy a nagy művész miért kapott kevesebb fizetést a többiekénél, akik még ráadásul tehetségtelenek is voltak.

— Mert az ár nem fejezi ki az értéket, csak az ügyességet! Ez igaz. Nagyon igaz. Főleg a mondat első fele.

Végül oda akartam menni Hunyadihoz és meg akartam kérdezni tőle, hogy a leromlott gazdasági viszonyokon kívül nem gondolja, hogy a darabok is hozzájárulnak a színházak bukásához? És azt is szerettem volna megtudni, hogy miért nem változnak szinte husz év óta a darabok tartalmában és formában, holott az élet rohan és a problémáink már egészen

mások, mint nagyanyáink idején? Sajnos, nem „céduláztam”, hanem beszélni akartam Hunyadival.

De a nők megrohanták. Alig tudtam kivergődni.

— Ugye édes, ugye édes! — szorította meg egy boldog barnabőrű hisztérikusan a karomat.

En szomorú voltam. És dühös is. Előtektem a kezét és így feleltem:

— Igen, cuki...

Ha véletlenül velem is cédulázik, talán felírtam volna az igazi véleményemet is. A barnabőrűről is és, oh, talán magáról Hunyadirol is.

Titokzatos robbanás a londoni müegyetem laboratóriumában

Uj vegyi hadianyaggal kísérleteztek

London, március 25

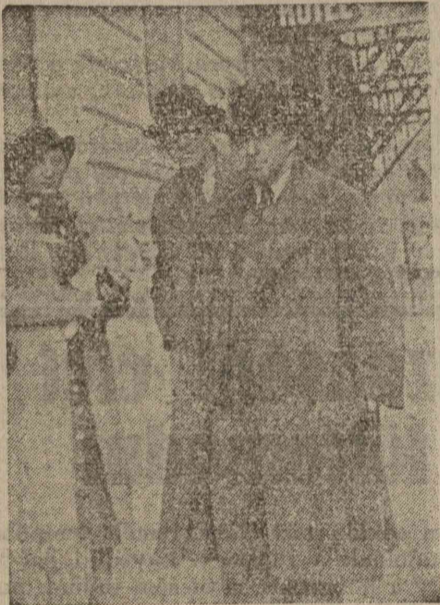
A londoni müegyetem vegyészeti kárának laboratóriumában pénteken irtózatosszerű szerencsétlenség történt: az ott felhalmozott gyúlékony anyagok váratlanul felrobbantak és olyan hatalmas légnyomást fejtettek ki, hogy az egész laboratórium elpusztult. A robbanás után lángok borították el a dolgozó műhelyt s annak berendezését a tűz emésztette fel. A londoni tűzoltóság teljes készültséggel vonult ki a robbanásból származó tüzkatasztrófa színhelyére s nehéz munka árán meg is fékezte a pusztító lángokat. Arról, hogy ember-

élet áldozatul esett-e, nem szólnak a jelentések

Érdekes és nagy izgalomra adott okot Londonban az a körülmény, hogy a hatóságok a müegyemeti laboratóriumban történt robbanás okairól semmiféle magyarázatot nem adtak ki és az újságírók elől is mereven elzárkóztak. A tűz színhelyére pedig a tűzoltókön és a karhatalmi közegeken kívül senkit nem engedtek.

Ebből a titkolózásból arra következtetnek, hogy a laboratóriumban valami újfajta hadianyaggal kísérleteztek s ez okozta a borzalmas hatású robbanást.

ILYA EHRENBURG

A fenti kép a világhírű író és feleségét ábrázolja. Társaságukban Gábor István, a B. L. nagyváradi munkatársa látható.

— **IDŐJARASJELENTÉS.** A budapesti idővizsgáló intézet jelentése szerint változó felhőzet várható helyenkint esővel. A hőmérsékletváltozás lényegtelen.

— A csikszentgyörgyi jegyző a bíróság előtt. Csikszentgyörgyön jelentik: Többszöri elnapolás után most kezdte tárgyalni a törvényszék Sbarcea-tanácsa a tíz hónap óta vizsgálati fogságban ülő Ráduly Lajos volt csikszentgyörgyi jegyző büntetését. A vádlott kijelenti, hogy a kérdéses összegeket tényleg fölvette, de azokat nem a saját, hanem közönségi célokra használta föl. Hangsúlyozza, hogy ártatlan belekergették ebbe a bűntudatba, melynek befejezése után könyörtelenül le fogja leplezni azokat, akik idáig juttatták. Ezután elrendeli a törvényszék a több mint száz tanu és szakértő kihallgatását. Előreláthatólag egy-két nap múlva kerül a perbeszédre és ítéletre sor.

— **Idegösszeroppanása miatt agyonlőtte magát egy budapesti egyetemi hallgató.** Budapestről jelentik: A hüvösvölgyi Nagykovácsi-réten egy fiatal ember hullájára akadtak. A kiszállott rendőri bizottság megállapította, hogy öngyilkosság történt, a fiatal ember agyonlőtte magát. A halottnál talált igazolási iratokból kitűnt, hogy Szabó Ferenc 22 éves egyetemi hallgató volt, amíg el nem dobta magát fiatal életét. Volt nála bucsulevél is, amelyben az öngyilkosság okát idegösszeroppanásában jelölte meg.

— **DÉVAI HIREK.** Tudósítónk jelenti: Annak idején jelentette a B. L., hogy Menegoni dévai borbélymester egy tizenéves éves dévai urileány ellen erkölcslen merényletet akart elkövetni. A dévai bíróság most tárgyalta a borbély ügyét és el is felhőnapra fogházra ítélte. — Craciun Joan abrudkerpenyesi szőlősgazda bort szállított a közeli faluba. Utközben Kisalmás

községben megállott, hogy lovait megegethesse. A lovak részére a kocspáros adott szénát, amiért a fuvaros egy félliter bort adott a kocsmárosnak. Erről a „boroladásról” az algyógyi adóellenőr tudomást szerzett és azon a címen, hogy a fuvarosnak nincs italmérségi engedélye, a bort elkobozta.

— **A póruljárt csendőr.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Salinescu Vasile 24 éves legény a nyáradszeredei csendőrségen teljesített szolgálatot. Szolgálat idejében a környéken a csendőrség széleskörű pénzhamisítás szálait fedezte fel és egyben letartóztatta a pénzhamisító banda tagjait is. A csendőrség ekkor nagyobb mennyiségű hamis pénzt kobzott el. Saliceanu, a fiatal csendőr, aki egy ilyen hamis ezreshez valamilyen uton-módon hozzájutott, leszerelése alkalmával Marosvásárhelyre jött és egy itteni fűszerkereskedőnél bevásárlásokat akart eszközölni a hamis ezres erejéig. A fűszerkereskedő gyanusnak találta az ezrest és amikor vizsgáltni akarta, a csendőr megijedt, kirohant az üzletből és futni kezdett. A járőrelők azonban csakhamar elfogták és átadták a hatóságoknak. A marosvásárhelyi törvényszék pár hónappal ezelőtt tartott tárgyalásán ötven fegyháza ítélte a leszerelt csendőrt lopásért és hamispénz terjesztésért. A marosvásárhelyi tábla, amely ma foglalkozott ezzel az ügyvel, megváltoztatta az ítéletet és csupán lopásban találta bűnösnek és háromhavi fogházra ítélte a vádlottat, aki megnyugodott az ítéletben.

— **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek-nél, vérszegénység, sápadtság és lesóványodás eseteiben** reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását.

— **AMERIKÁBAN FELROBBANT EGY VEGYI MÜHELY.** Newyorkból jelenti: Rosita amerikai városban egy vegyi műhely felrobbant és az épület rombadöntött. A robbanásnál 8 munkás meghalt, sokan súlyosan megsebesültek. Az összedőlt épület romjai 12 embert maguk alá temettek.

Szereltem, szépség, szenzáció, a Dél varázsa, napsütéses olasz ég, várja Önt a

VELENCEI RANDEVU-ban

Legnagyobb, legérdekesebb kédmdráma, amilyenhez hasonló eddig még nem látott mozivászon. Egy katonatiszt kémkedik hazája részére s eközben a leghajmeresztőbb kalandokon megy keresztül, míg végül is eléri a célját.

Főszerepben:

Hans Albers, Karin Hardt, Olga Tschechova, Alberi Bassermann, Walter Rilla.

Helyszín: Velence-Róma.

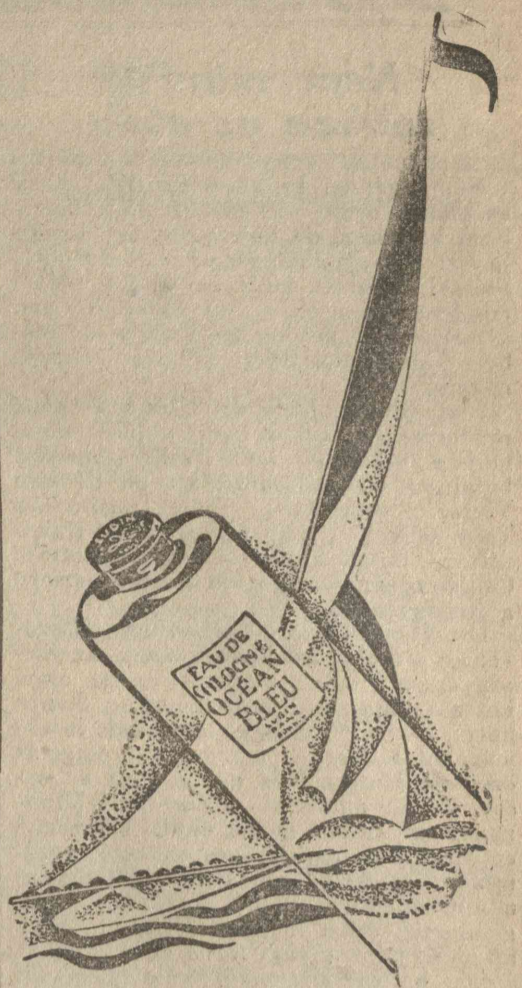
Sláger-dalok: „Bella Venezia” Szerenád, H. Schullenburgtól. „Madel, du kleines Madel” Tango H. Schullenburgtól.

Asíra Mozgóban

Vasárnap d. e.

11 órakor nagy matinéelőadás: „Flört”

Szenzáció Ramon Novarro-film.

EAU-DE-COLOGNE

OCEAN BLEU

LUBIN-PARIS

— **NAGYVÁRADAI HIREK.** Tudósítónk jelenti: Pénteken éjszaka kigyulladt Jakab Ferenc Pusztajlak községi lakos szénapadlása. A tűz rohamosan terjedt. Még mielőtt közbeléphettek volna, a csűrben bennégett a gazda kilenc disznója. A Mezőtelegről kivonult tűzoltók csak kétórai nehéz munka után tudták a tűz továbbterjedését megakadályozni. A kár jelentékeny. — Herskovits Sándor margittai nagykereskedő régi szalmazsákjait kidobta a ház melletti kertbe. Később észbe jutott, hogy az egyik szalmazsákba 100 ezer lej jutott, amit leánya hozományaként felrakott. Kirohant a kertbe, ahol a szalmazsákon egy szegény vándorlegény az igazak álmát aludta. A kereskedő a pénzt érintetlenül megtalálta. — Kató Istvánné Kolozsvári-utca 99 szám alatti lakos feljelentette szomszédját, Veres Károlynét, aki lakására behatolt, ott sértetgetni kezdte és veszekedés közben egy kővel úgy fejbe vágta, hogy feje beszakadt. Katónt kórházban ápolják.

— **Művészi husvéti ajándék,** különösen nők részére, Tolnai Károly egyetemi tanárnak az Ars Hungarica sorozat 4. kötete gyanánt most megjelent nagyszerű műve Ferenczy Noémi képzőművészetről. Az előkelő kiállítású könyv, amelyet 33 képmelléklet díszít, kimerítő fogalmat nyújt az igazi modern gobelin lényegéről, technikájáról és művészeti jelentőségéről. Nem szabad hiányoznia egyetlen művelt család könyvtárából sem. Ára 180 lej. Kapható és megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Károly király-utca 56-58 szám.

Nem mindig robban az akna

Nem egészen kellemes feladat, hogy az alábbi ügyet ide az élre kell hozni. Nem kellemes, de kötelesség. Így kívánja ezt a tárgyilagosság. Azzal a mentalitással szemben, mely az utóbbi időben mindent agyon akar ütni. Mindent, ami a megszokott keretből kinő és az embert valamilyen téren előbbre akarja nögtetni.

Hirt adtunk, hogy dr. Hirsch Hugóné rendezésében Csikszereda vidéki nivót messze felülmuló mükedvelő gárdája hatalmas sikerrel mutatta be Eftimiu Viktor „Prometheus” című tragédiáját. Több előkelő román ember, akik Bukarestben látták a darabot, kijelentették: Csikszeredán tökéletesen hozták színre a Prometheus.

Dr. Hirschné, a Katolikus Nőszövetség szociális szakosztályának kereshényi gondolatú vezérelt égisze alatt hozta színre a „Prometheus”. Színre hozta, hogy 150 éves gyermeknek és 30 magával teljesen tehetetlen elaggott öregnek kenyeret és meleg ételt adhasson. Ötször adták elő a darabot. Mindannyiszor zsúfolt házak előtt. A rendező és gárdája az emberséges eszmétől vezérelve, kötelességüknek tartották dolgozni a nincstelenségért. Ugy dolgozni, hogy munkájuk érték legyen. Céljukat úgy erkölcsi, mint anyagi téren el is érték.

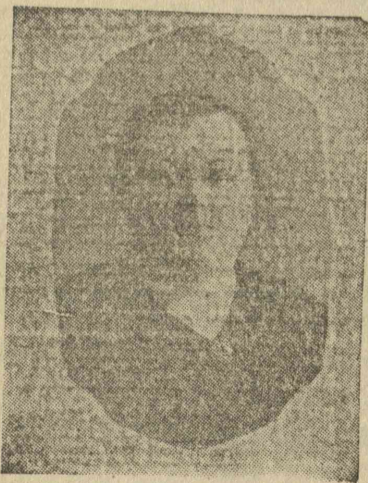
Am, ha dr. Hirschné kötelességének tartotta a szegények érdekében cselekedni, másoknak kötelességük mellé állani. Mellé állani és nem gáncoskodni. Mert, bármennyire is furcsán hangzik, Csikszeredán a „Prometheus”-szal kapcsolatban ez történt. Elítélendő gáncoskodás, féltékenységi kirohanások.

Egyesek pogánynak minősítették a darabot. Mások más hibát kaptak benne. Bemutatás előtt aknákat helyeztek el. Aknákat, amelyek nem robbantak. Csüörtököt mondtak az értékes munka előtt. Ez azonban semmit sem von le abból a tényből, hogy rosszindulatúan gáncosolni akartak egy olyan kulturmunkát, melyre az egész Székelyföld, sőt Bukarest is felfigyelt. Tövisz szurtak egy emberségtől dobogó szívből, mely minden adandó alkalommal résen volt és mindig ott segített és segít, ahol szükség van rá.

Nem tudom hamarjában, ki tudna választ adni erre a kérdésre, hogy mi történék Csikszereda egyre szaporodó szegény gyermekeivel, ha dr. Hirsch Hugóné nem vállalná súlyos szerepét? Ez azonban nem jutott eszükbe a gáncoskodóknak. Pogánynak minősítették a tragédiát, melynek minden sora az örök szeretet mellett tanuskodik.

És ezért hoztuk az élre ezt a dolgot. Kötelességből tettük. S reméljük, hogy a jövőben ehhez hasonló eset nem fog előfordulni. Meg fogják érteni Csikszeredán is az emberek, hogy a lényegét sohasem a külszin, hanem a mag, a gondolat teszi ki. A haladást pedig, nem akadt olyan bunkója a világnak, mely agyon tudta volna verni.

Eredményesen dolgozik az Oltár-egylet

Dr. NAGY BÉNINÉ,

Évtizedek óta igen szép és eredményes munkát fejt ki a csikszeredai Oltár-egylet dr. Nagy Béniné elnöknő és dr. Zakariás Manóné alelnöknő vezetése alatt. Az egyesületnek köszönhető az, hogy a gazdagnak egyáltalán nem mondható egyházközség vállairól rengeteg terhet vállal át. Ezt az összeget kulturális előadások jövedelméből teremtik elő.

Van, vagy lesz, vagy volt Csiki Székely Múzeum?

Ezelőtt négy esztendővel Csikmegye a székelység jövő fejlődése és multjának megismerésére törekvő szellemi csoportja elhatározta, hogy nem hagyja a megyében található és lassu enyészetre kárthatott régiségeket elkallódnai. Megalakította a Csiki Székely Múzeumot. Az elhatározást lelkes, elismerésre méltó munka követte. Rövid időn belül értékes és dus anyagot gyűjtöttek össze, melyet Csiksomlyón egy kiállítás keretében be is mutattak.

A siker nyomán még erősebb propaganda indult. A múzeum alapításához szükséges tőkét lelkesedéssel jegyezték le. Grandiózus, de meg is valósítható tervek születtek. A közbirtokosságok és más egyesületek bevonásával hatalmas székely palota építését tervezték, ahol a

székely szellemiség végezhetné volna azt a munkát, ami rá vár.

Azonban nem lett volna átkos hagyományához méltó Csik, de különösen Csikszereda, ha ez a terv, a szépen beindult munka sikerül. A hagyományokhoz, a minden jó gondolat megőrléséhez: az átkos torzsalkodáshoz hű maradt Csik most is s így a múzeum kutbaesett. Késhegyre menő személyi harcok dultak egyideig körülötte. Most azok is elültek s a csiksomlyói régi tanítóképző két-három szobájába bezárva, mindenkitől elhagyatva porladoznak azok az értékek, melyeket azzal gyűjtöttek össze, hogy Csiki Székely Múzeum lesz belőlük.

Ezekután jogosan kérdezzük: Van, lesz, vagy volt Csiki Székely Múzeum?

Tombol a pletyka

Nagy, közel százezer lakosu városokban is rákfeneként él a pletyka. Él, pedig ott igazán van szórakozásra alkalom. Van mivel lekötni a figyelmeket. És mégis él a pletyka. Él és virágzik.

Elképzelhető, mennyivel nagyobb hatalom társadalmi életünk e „disze” egy olyan kis helyen, mint Csikszereda. Itt nemcsak él, hanem egyenesen tombol a pletyka. Rágja az embereket.

Gyakorlóit nem veszik észre, hogy nekik is éppen elég gondjuk van s ha nincs, még lehet. Hogy ők is sorra kerülhetnek a pletykafronton. Oh, nem. Az ilyen dolgokkal nem szeretnek törődni a szájaskodók. Hanem szapulják és kéjes élvezettel turkálnak a más emberek legbelsőbb ügyeiben, természetesen a valóságtól ég-föld távolságra álló távlatokban, hisz másképpen nem érdekes.

Volt már olyan eset is, hogy egyik ügyvédet máról holnapra kivégezte a pletyka. Egyszerűen ráfogta, hogy meghalt. Már részvéltárogatók is akadtak, amikor a maga teljes valóságában, életkedvtől duzzadva megjelent a halott.

Másokat becsületükben és közérkölcükben támad, rág és szelekszárnyán hordoz, hurcol a pletyka. Hogy milyen érdekből és célból gyakorolják oly nagy elszáradással ezt a förtelmet, nem lehet tudni. Éppugy nem, mint a pletyka eredetét. Pedig igazán volna más, amivel törődni lehetne. S ha van, illő tisztelettel indítványozzuk: törődjék mindenki a maga bajával s hagyjon békét másoknak. Minek keserítik azokat az életüket, melyek amugyis keserűek már.

Halott a közgazdasági élet és nem akar föltámadni

Most, a husvéti szezon kellős közepén érdemesnek tartottam Csikszereda közgazdasági életére egy gyors pillantást vetni. Az alábbi tapasztalatokból kiderül hogy minden ellenkező híresztelés dacára reménytelen a helyzet.

Közepes keretek között dolgozó kereskedő állítja, hogy reggeltől estig nyitott üzlete mellett nézegetheti kezeit. Nem zavarja a szünetet nem ismerő adóvégrehajtón kívül senki abban a magasabb számtani gyakorlatában, miként lehetne nulla jövedelemből az állami, megyei és városi adó tetejébe sorakozó házbért, betegségélyzőt és más kiadásokat fedezni. Szerinte régebben ezeket üzlete jövedelméből fizette ki, most azonban, még husvét táján sem igen hajlandók a boltajtót átlépni. Még a terménykereskedőnek megy valahogy. A mult évben rossz volt a termés. Ha egyebet nem is, de száraz kenyeret enni kell.

Az iparost nem is jó kérdezni. Csupa nyomor és gond az élete. Egyik harmincéves gyakorlattal rendelkező önálló mester állítja, hogy az adót és betegségélyzőilletéket sem képes megkeresni. Munka hiányában bőségesen rendelkezésükre álló idejüket az iparosok a kontárrok üldözésében élik ki, akik egyre szaporodnak. Gyártja őket az adóhivatal és betegségélyző. Pedig tudják, hogy az iparengedély törvényes kenyérkeresetet jelentő szácaiból kivert kontárnak is dolgoznia kell. Nem tehet mást. Összetett kezekkel nem várhatja az éhhalált.

A fakereskedők körében bizakodó a hangulat. Régen nem volt ennyi fa a rakárakban. A fűrészek nekilenültek. Itt-ott fölhangzik a komoly aggodalom, hogy ha a számítások, de különösen a remények csődöt mondanak, a fakereskedésem egycsapásra összeomlik. De a csüggedés

nem sokáig tart. Nem remélt tempóban zakatolnak a fűrészek. Egyedüli baj az, hogy a munkások most sem tudnak napi 35-40 lejnél többet keresni, a fuvarosok pedig 70-80 lejnél. Előny, hogy ezeket az összegeket most már rendszeresen megkapják.

A vendéglők és kávéházak panganak. A hajdan híres, jókedvű Csikszeredában legszomorubb emberek lettek a vendéglősök. A vidék spórolni kezdett. Ha be is jön a városok, úgy intézi dolgait, hogy ne kelljen ebédelni. Anélkül meg haza. Jellemző, hogy a nem is olyan régen ezresekkel dobálódzó zenészek ma házról-

házza járnak, hogy Mici Miska kitűnő primásuknak kolozsvári utiköltségét összehozzák. A jőnevű primás részt akar venni az erdélyi primások versenyén, ha addig sikerül az utiköltséget összehozni. Ez, a jelek szerint, igen kétséges.

Azt hiszem fölösleges is tovább menni. Elég volt a nyomorból ennyi. Pedig a terén ugynevezett „konjunktura” van. Csik pedig mindig ebből élt. Ugy látszik azonban, hogy a gazdasági válság következtében csontig fogyott testnek sok időre van szüksége, míg újból éled. Jelenleg a komoly életmozgást mikroszkóppal sem lehet fölfedezni.

Irni kell róla

hogy Péter József osztálymérnökségi tisztviselőt, amikor szolgálati helyére igyekezett, az itt állomásozó vadászszázaló egyik őrmesterének két hatalmas kutyájá megtámadta és összemarcangolta. A szigoru ebzárlat nagyobb dicsőségére a külvárosokban állandóan hadilábon állanak kóborkutyákkal a járókelek. Nem tudjuk mikor érkezik el annak az ideje, hogy az ebtartók ne tegyék ki embertársaik testi-épségét dédelgetett állataiknak.

*

hogy a helyi főgimnázium ifjusága Bezzásky Zoltán tornatanár vezetésével modern tornaversenyt rendezett. Az igen jól sikerült verseny azt bizonyította, hogy a test egészséges és egyenletes fejlődése szempontjából legalkalmasabb a talajtorna.

*

hogy a pénzügyigazgatóság kivétési osztályának ellenőrei szokatlan nagy buzgalmat fejtenek ki a birságolás terén. Egy-másután veszik fel a 100 ezer lejes birságokról szóló jegyzőkönyveket, sőt foglalásra is utasítást adnak. Legutóbb Csék István henteset birságolták meg, de a törvénysszék törölte a horribilis összeget. Ugy látszik, a pénzügynél nem jelent semmit a hivatalos idő hiámbavaló vesztegetése. Ezért is megérdemelnék az ellenőrök a szigoru ellenőrzést.

Ujabb csapás érte a székelyeket

Csikszeredáról jelentik: Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a multévi árvizek tetejébe, melyek az akkori terméseket teljesen tönkretették, újabb csapás érte a csiki székelyeket. A tél folyamán a vastag hóréteg alatt vígan éltek az egerek, annyira vígan, hogy a gabona nagyrészt teljesen tönkretették. Amit a rágcsálók hada megkímélt, azok a hatalmas hóréteg alatt megfulladtak s most a helyzet az, hogy az őszi vetések túlnyomó többségét kell szántani. Ez sem volt azonban elég. Most egymásután érkeznek a községekből a mezőgazdasági kamarához a hírek, hogy a megyei községeiben nemcsak a gabonákat, hanem a gyümölcsfák gyökereit is elpusztították a lehetetlen mértékben elszaporodott egerek. A kamara intézkedett, hogy a falvak fiatal csemetékkel cserélhessék ki tönkretett gyümölcsfáikat.

A husvéti ünnepnapok csendjét és derűjét Ön

HÉTI SÁNDOR:

AZ
EZEREGYEDIK
BÁBEL

című regényével tölti ki.

Ez az ünnep ezzel a könyvvel a kézben nem csak a test pihenője, de a szellem felrisszülése is lesz.

Ruhákat garancia mellett fest. tisztít és mos

„CRISTAL”

KELMEFESTŐGYAR
CLUJ-KOLOZSVAR
STR MOLDOVEI 15.

POSTAI megbízások soron kívül, nagy árkedvezménnyel.

Főtárgyalás a párisi törvényszéken

Irta: MIKES IMRE

Páris, március 25.

Littière ur, francia kispolgár, ügynök és hazafi, vasárnap délelőtt elment a Cluny-muzeumba. E nemzeti kulturtomb, a hasonnevű kávéházzal szemközt, egy nagy s kissé vadóc kert közepén terül el, a Saint-Germainról és a Saint-Michelről elnevezett bulvárdok sarkán. Az épületet, amely — mint minden muzeum — komor, ezredéves romok veszik körül: az egykori Cluny-apátság maradványai. Kapubeitok és oszlopok, ives falrészletek, amelyekről karrierűen kiugró oroszán — és delfinféjek sugározzák alá a kert avarára az összegyülemű esővizet.

— Mily nemes minden! — gondolta Littière ur, aki, francia lévén, telve volt széperzéssel és műlétével. — Látszik, hogy e köveket olasz mesterek faragták remekbe, figurális és gorkus alapon, nem pedig kőművesek öntötték ki betonból, hitvány újszerűséggel, simára és négyzetgletesre, fáradtan és akkord-bérré... A szephez, már ami az építészeti illeti, csak a régiek értettek.

Ezzel befordult a muzeumba és végigdöngött a termeken. Főképpen a butorok után érdeklődött, hiszen nem is született párisi az, aki e téren nem szakértő. Középeurópában az antikot az a részint hamisítványokból, részint kevert stílusú darabokból álló berendezés jelenti, amelyet empire-nek, vagy barokknak neveznek. Az igazi francia azonban az egész nemzeti történelmet irányokra osztja föl: XIV. Lajos dusan aranyozott, hajlított, bősegesen cizellált. XV. Lajos kevésbé aranyozott, kevésbé hajlított, de öblösebb. XVI. Lajos ki egyenesedik, támlásodik s kedveli a hatalmas darabokat. A restauráció merev lesz, egyenes lábak, szögletes karfák, hideg ebédők. A harmadik császárság...

Es így visszafelé, meg előre. Az igazi polgárlás husz szalonberendezésből megvilágítja előttd az egész dicsőséges történelmet, amelyet egyebekben maga is élete végéig tanulmányoz. A restauráció merev lesz, egyenes lábak, szögletes karfák, hideg ebédők. A harmadik császárság...

Littière urat az irány-szemléldések elmélyedéséből hirtelen felriasztotta valami. A hetes számú terem egyik homályos zugában üveg-szekrényt fedezett föl s ebben valami bőrből készült szerszámot, amely leginkább nyereghez hasonlított, de ennél mégis kisebb volt s egyik pántjáról lakat csinglott alá.

Miután Littière ur az életnek e vasárnapnál szerényebb napjában bőráruban utazott, felébredt benne a kereskedő és kíváncsian szemlélte a furcsa s nyilván sokszázados műtárgyat.

— Erény-öv! — mondotta neki később az ő, egy félábu veterán 1871-ből, aki abban reménykedett, hogy Littière urtól borralalót fog kapni. — Erény-öv, amelyet a középkori lovagok alkalmaztak feleségük tisztességének védelmére, ha az Ur nagyobb dicsőségére elmentek a keresztes hadsereggel a Szentföld felé pogányt irtani.

— Szép kis erény az, amelyet övvel kell védelmezni! — vélte Littière.

— Miért? — kérdezte a veterán. — Hiszen itt erőtiki erényekről van szó, amelyek testes természetiek lévén, megóvhatók eredeti állapotukban. Egy ily öv, ha hibátlanul van alkotva, kitűnően megfelelhet céljának...

— Mond valamit, öregem!

Szólt Littière s kifordult a muzeumból.

Ez a jelenet tegnap főtárgyalásra érett a párisi büntetőtörvényszék előtt.

Ugyanis Littière ur nemcsak ügynök és hazafi volt, hanem — ami e két előbbi minőségéből önként adódik — férj is. Mint ügynököt és mint hazafit végeredményben közönyösen hagyta a muzumi lelet, hiszen az öv árunk elhelyezhetetlen volt, s mint műtárgy nélkülözhetetlen a nemzeti jelleget. Ellenben férji művoltában mind esőkönyösebben foglalkoztatta az erény-öv kérdése.

Elvégre miben különbözik egy utazó a keresztes vitézkötő? Legfeljebb a célban, amely elszakítja őket hazáról. Különb az idő, a távolság és az asszonyi esendőség 1934-ben sem más, mint volt 1334-ben.

— Madame, meg tudna Ön engem csalni? — kérdezte egy este a feleségétől.

— Teljességgel kizárt eset!

— Nem csábíthatja el Önt más férfi közelségének a gondolata?

— Borzaszt még a lehetőség is.

— Ez esetben Ön nem bánná azt, sőt nyilván megnyugtatólag fogadná, ha azt a szorongó érzést, amely az Ön kétségtelen erényessége ellenére is elfog néha, egy orthopéd iparcikk igénybevételel tüntetném el?

— Hogyne, kedvesem! — kiáltott fel az asszony.

Es kétségbeesett arccal követte Littière urat. A Mabil Garene utcába mentek, a Saint-Sulpice székesegyház közelébe, ahol Littière már többször elbámészkodott egy orthopéd-üzlet kirakata előtt. A tulajdonos ez iparág legelső mestere Párisban. Törhetetlen karokat és zuhatatlan lábakat gyárt, mozgatható mű-csuklókcal és ruganyos pót-térdekkel, amelyeket

S P O R T - É L E T

Románia, ha vesz is a csehek ellen (nem számít, meri)

— már megnyerte az amatőrök középeurópai kupáját

Románia válogatott csapata ma Pardubicban Csehszlovákiával mérkőzik. Különös jelentősége van ennek a találkozásnak: az amatőrök részére kiirt Középeurópai Kupa mostani fordulójának utolsó mérkőzése! Románia csapatát nem kíséri osztatlan bizalom. A késői szezonkezdet miatt a játékosok egy része még nincsen megfelelő formában, semmi előkészület és közös tréning nélkül állnak ki, míg a csehek hosszú hetek óta készülnek erre a mérkőzésre. Csehszlovákia győzni akar! Győzelme ugyan nem jelent sokat, mert harmadik helyén semmit sem változtatna, a csehek mindössze revánusra éhesek — a nagyváradi vereséget... A csapatot nem kíséri ugyan bizalom, mégis él a halvány reménység, hogy a tizenegy játékos „kitesz magáért” és olyan „csakazértis” játékkal megállja a helyét a cseh B. válogatottnak megfelelő cseh csapattal szemben. Mert kár lenne Románia megalapozott futballhírnevét egy nagy vereséggel lerontani.

IGY ALLNAK SZEMBEN

egymással Pardubicban a vasárnapi ellenfelek: Románia: Püllök (Bugariu) — Albu, Chiroiu — Robe, Kotormány, Moravetz — Bindea, Kovács, Sepi, Bodola, Dobai.

Csehszlovákia: Patzelt (Teplitz) — Dauscik (Bratislava), Bernasek (Bohemians) — Rado (Saaz), Hrazsky (Viktoria Ziskov), Drab (Viktoria Ziskov) — Pospitil (Kolin), Habelt (DFC), Kannhauser (DFC), Hess (Pilsen), Kalocsay (Sparta).

A KUPA TÖRTENETE

gy alakult: 1929-ben került kiírásra első ízben. Lengyelország, Magyarország, Ausztria és Csehszlovákia csapatai vettek részt. Győzött Lengyelor-

szág és nyomban vissza is vonta csapatát a küzdelmekből. Helyébe Románia került. A Középeurópai Kupa második fordulójában ezek az eredmények voltak:

1931 április 19. Grazban: Ausztria—Magyarország 6:2. Május 8-án Bukarestben Románia—Ausztria 4:1. Május 19-én Linzben: Ausztria—Csehszlovákia 3:1. Junius 4-én Pardubicban: Csehszlovákia—Magyarország 3:0. Szeptember 20-án Nagyváradon: Románia—Csehszlovákia 4:1. Október 4-én Bukarestben: Magyarország—Románia 4:0.

1932 junius 26-án Pardubicban: Csehszlovákia—Ausztria 5:0. Szeptember 18-án Budapestben: Magyarország—Ausztria 8:1. Október 16-án Linzben: Románia—Ausztria 1:0. Október 30-án Budapestben: Magyarország—Csehszlovákia 8:3.

1933 szeptember 24-én Bukarestben: Románia—Magyarország 5:1.

A TABLAZAT JELENLEG

ezt a helyezképet mutatja:

1. Románia	5	4	0	1	14:7	8
2. Magyarország	6	3	0	3	23:13	6
3. Csehszlovákia	5	2	0	3	13:15	4
4. Ausztria	6	2	0	4	11:21	4

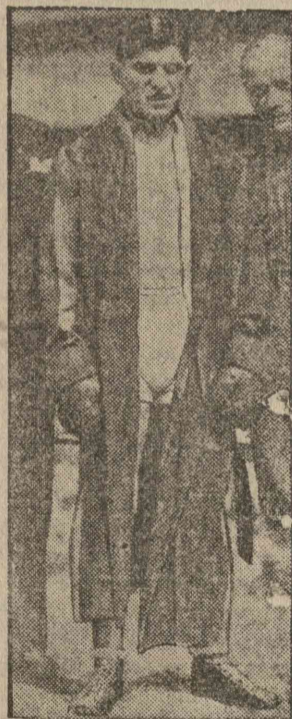
Románia tehát, ha vesz is, megnyerte már a kupa védelmét. A csehekkel eddig háromszor játszott Románia csapata és pedig:

1923. Kolozsvárt, Csehszlovákia—Románia 6:0.
1924. Prágában Csehszlovákia—Románia 4:1.
1931. Nagyváradon, Románia—Csehszlovákia 4:1.

A pardubici mérkőzés Románia 46-ik nemzetközi válogatott mérkőzése.

A Rapid szenzációs mérlege kelt feltűnést nemzetközi futballkörökben. A Rapid az elmúlt évben 33 nemzetközi mérkőzést játszott. 26 nyert, 5 döntetlen és csak 2 vereség volt közöttük. A gólarány 174:59!

ORLANDI

Milánóban 15 meneles küzdelemben legyőzte a francia Sybillt. Az olasz versenyző ezzel a könnyűsúlyú ökölvívás Európa-bajnoki címét szerezte meg.

meg sem lehet már különböztetni az élő testrészekétől. Művészetét állítólag oly magas fokra fejlesztette, hogy a lábujjakra ráhamisítja a tyukszemeket is, amelyek éppen úgy fájnak, mint az eredetiek.

— Egy erényövet! — mondotta Littière.

— Ugy van, egy erényövet! — hagyta éiében be yben öngagsága is.

A mester eleintén nem értette meg, miről van szó, de később annál készségesebben vállalta a megbízást, amelynek, dicséretére legyen mondva, hiba nélkül tett e'egyet.

Nyolc nap múlva, amikor a rendelés elkészült, föltanuja volt annak, hogy Littière asszony, immáron az új testi és lelki ruhadarabbal felszerelve, férjével karonfogást kiferdult az üzletből és így szólt Littièrehez:

— Nos, rendben van, Mészj... de vigyázzon, a kulcsot ne vesztesse el!

Ennek az utóbbi kijelentésnek két okból is döntő jelentősége adódott. Először azért, mert a Mészj valóban vigyázott s a kulcsot nem vesztette el. Ami nyilván erőteljesen elősegítette a Madame azon elhatározását, hogy az erény-öv alkalmazásával kapcsolatban a párisi törvényszékhez forduljon védelemért. A bírál nem is kóstolt az itélettel s Littière urat, valószínűleg fogadva el öngagsága állítását, hogy országok történt, 3 hónapi fogházra ítéltek.

Másodszor pedig a tegnapi szent napon lett jelentős a Madame fentidézett nyilatkozata. Ugyanis a per a párisi törvényszék 8-as termében, Dupont tanácselnök ur előtt, fellebbviteli tárgyalásra ért. Ennek folyamán azután az orthopéd-mester hit alatt vallotta, hogy a kijelentés, úgy ahogyan mi is ismertettük, megtörtént. Ez pedig bizonyítja, hogy ország-

A MAI NAP FUTBALLMŰSORA:

Középeurópai amatőr-kupa: Románia—Csehszlovákia, Pardubicban.

Világbajnoki selejtezőmérkőzés: Magyarország—Bulgária Szófiában, Görögország—Olaszország Milánóban.

Középeurópai-kupa: Ausztria—Svájc Genfben.

Nemzetközi válogatott: Csehszlovákia—Franciaország Párisban.

Budapestben: Magyar B. válogatott—Brünn.

Nemzeti Bajnoki: Juventus—Solmi Bukarestben, Glória CFR—Mures Aradon.

Nemzetközi mérkőzések: Szeged F. C.—Universitatea, KAC kombinált Kolozsvárt, — Szabadkai ZAK—Ripensia Temesvárt.

Ökölvívás

Neusel nem akar találkozni Schmeilinggel, mert Levinsky legyőzése után sokkal előnyösebb amerikai ajánlatokat kapott.

Az osztrák ökölvívóbajnokságok eredményeit jó ismerni „ilyenkor” — Európa-bajnokság előtt. Az osztrák bajnokság eredménye: légsúly: Schlanger, bantamsúly: Illichmann, pehelysúly: Jaro, könnyűsúly: Swatosch, weltersúly: Weilhhammer, középsúly: Führer, kismehzsúly: Weichert, nehézsúly: Zoigner.

Birkózás

MAGYAR VALOGATOTT—UPSALA 6:1. A magyar birkózócsapat északi túrájának első állomása.

Tőzsért és benevezte Románia a római görög-római birkózó Európa-bajnokságra. A nagyváradi Törekvés kitűnő birkózója a tavalyi Balkán birkózó olimpián Szófiában „az olimpia legszebben birkózó atléta” címet is elnyerte.

Asztali tenisz

Németország—Csehszlovákia 3:2. Országok közötti hölgyválogatott mérkőzés. Franciaország—Németország mérkőzés lesz március 29-én Hamburgban.

Uzás

Tűköruszás — persze, hogy az amerikaiak találták fel. Az uszoda falára hatalmas ferde-síku tűköröket szerelnek fel, hogy a hátuszók saját mozdulataikat megfigyelhessék és kijavíthassák a tréningben.

A legújabb divat: köröm-képtár

London, március 25

Newyorki és londoni divathölgyek körében rohamosan hódít a körömkre festett vagy zománcolt apró képek divatja.

Az új divat egyik vezető művésze, Stanley A. Burchett angol festő, a körömkre festett apró csendéleteivel és tájképeivel lett különösen híressé. A „köröm-képtár” színösszeállításának természetesen összhangban kell állnia a mindenkori viselt ruhával. Egyes divathölgyek családtagjaik arcképeit viselik a körmeiken és a legutóbbi Lincoln-lóverseny után adott lakoma több vendége a nevezetesebb lovak zsoké és istálló tulajdonosok képeit festette körmére.

ról nem lehet beszélni, miután a Madame önként vállalta az övet.

Erre féltelmes is következhetett volna. Tökintettel azonban arra, hogy a Köztársaság törvényhozása fölöttébb világi s minden ére nyek között a szabadságot tiszteli leginkább, Littière urat elmarasztalták 8 napi fogházban és 50 frank pénzbüntetésben.

Végül csak annyit, hogy az ítélet, tekintet nélkül arra, hány napról és hány frankról szól, megnyugtató valami. Gyufaszálnyi fény a középkornak abban a sötétségében, amely a politika gyilkos önkényuralma mellett természet-szerűleg hozza magával az erotika reakcióját is.

E nyolc napért tisztelet jár önnek, Dupont elnök ur! Talán el sem hiszi, de mégis igaz, hogy ezt a Littière-t a világrész minden más országában felemelték volna...

K Ö Z G A Z D A S Á G

Vetéshelyzet világszerte

London, március 25

Az Egyesült Államokban az őszi kemény buza állása a déli területeken változatlanul gyengébb, a lágy buza helyzete is rosszabbodott, különösen a Missisippitől keletre eső vidékeken. A csendesparti partvidéken az őszi buza kilátásai javultak. Az őszi búzával bevetett területeknek esőre volna szükségük.

Kanadában az idő még mindig meglehetősen hűvös és a tavaszi munkák csak nehezen indulhatnak meg. A vetésterületek csökkentésére irányuló kormánytörvényeknek eddig még nem igen látzik a hatása, de remélik, hogy a vetésterületet a kilátásba helyezett kárpótlás reményében jelentősen csökkentik.

Angliában és Írországban a keleti vidékeken ismét voltak jótékony esők, a minnek következtében a föld nedvessége elegendő a szántási munkálatokhoz. Az őszi buza állása kielégítő, a szárazságok és elég jó színűek. Az árpa és zab is biztató.

Oroszországban a középső fekete föld-vidékeken és az alsó Volga-mentén a nappali hőmérséklet elég magas volt, éjszakára azonban mindig nagyon hidegre fordult. Csapadékot eső vagy hó alakjában csak Ukrajnából és az északi Kaukázusból jelentettek.

Németországban az időjárás mindenütt az évszaknak megfelelő. A vetések mindenfelé kielégítőek és csak elszórtan érkeznek kisebb fagykárokról jelentések.

Franciaországban az elmúlt héten jótékony esők voltak, amelyek nagyban megkönnyítették a tavaszi munkálatokat. A fagykarak elég jelentősek, mert vannak vidékek, ahonnan 10-25 százalékos károkat is jelentettek. Az új vetés folyamatban van. Északfranciaországban az őszi buza 33 százalékat kell újrajvetni.

Belgiumban egész februárban jó száraz és elég meleg idő volt, csupán az Ardenneknél voltak kiadós esők. Helyenként elég erős fagyok jelentős károkat okoztak az őszi vetésekben. A később vetett őszi búzákat ki kell szántani, de az őszi zab sem tudott ellentállni a fagyoknak. A őszi árpában is voltak fagykarak, csupán a rozs áll jól.

Olaszországban a pár hétig tartó tavaszi meleg idő után, ismét hidegre fordult az idő és elég sok kárt okozott a búzában. Az eddigi becslések szerint a buza jóval alatta marad majd az eddigi eredményeknek.

Argentínában az utóbbi héten az idő meglehetősen szeszélyes volt és a buenos airesi kerületben voltak csak szórványos esők. A csapadék egyébként elegendő volt és a gazdák fokozottabban kezdhették meg a buza, zab és lenmag vetését. A tengeri törése megkészt. Eddigi becslés szerint 22-25 millió quarter kivételi feleslegre számítanak tengeriben.

Ausztráliában az aratás befejeződött és a hordás szorgalmasan folyik. Az eddigi próbacséplések eredménye kielégítő. Az új vetés előkészületei alapján a vetésterületek nagyobb csökkentésére van kilátás.

Indiában a főbb búzatermő vidékeken igen jótékony, gyenge esők voltak, amelyek a vetések állapotát még jobban megerősítették. Pundzsabból érkezett jelentések szerint azonban ott kiadósabb esőkre volna hamarosan szükség, mert a szárazság káros hatásai már mindenfelé kezdenek jelentkezni.

Cukorrépatermelők nemzetközi kongresszusa Budapesten

(Budapest) Az Európai Cukorrépatermelők Nemzetközi Szövetsége jun. 12 és 13-án tartja VIII. kongresszusát Budapesten. A kongresszus tárgysorozatán a következő ügyek szerepelnek:

1) A cukorrépatermelők ellenőrzése; 2) a nemzetközi cukorhelyzet; 3) a cukorrépaszerveződések és a cukor árának felosztása a termelésben és elosztásban részesedő tényezők között; 4) a munkabérek és fizetések a cukorrépatermelésnél az egyes országokban; 5) a cukorrépatermelés törvényhozási rendezése és szindikalista alapon való megszervezése Magyarországon.

A cukorkongresszussal kapcsolatos felvilágosításokat az Európai Cukorrépatermelők Nemzetközi Szövetségének állandó titkársága (Páris, 5. Rue Tronchet), vagy a magyarországi szervező bizottság titkára, Serbán Iván dr. (Budapest, V. Rudolf-rakpart 6) adja meg.

A marosmenti fatermelők abban reménykednek, hogy a Caps-ot rövidesen megszünteti a kormány

Egy csokor szemelvény az Autonóm Erdőpénztár „működéséből“

Marosvásárhely, március 25.

E sorok írója nemrégiben a marosmenti fatermelőket végiglátogatva, azt a meggyőződést szerezte, hogy a marosmenti fatermelés ha nem is ébredt még fel teljesen éveikig tartó tespedéséből, de helytel-közel már életerősen megindult és végig az egész Marosmentén fokozott termelésre van kilátás.

A marosmenti fatermelők azonban, a faültet végre beindulása reményében sürgős és jelentékeny intézkedést váruak a kormánytól: Ez az intézkedés, amely valószínűleg az egész ország fatermelőinek körében osztatlan örömet keltene, a Caps megszüntetése lenne, amelyről már hetek óta beszélnek.

A Caps megszüntetése óriási jelentőséggel bírna a romániai fatermelő magáncégeknek, amelyek ebben az esetben valószínűleg újraélednének. Nem lehet a felosztásnál az az aggálya sem a kormánynak, hogy ezzel az intézkedéssel sok ezer munkás válna kenyérelénné, mert ezeket a munkásokat a fokozott arányokban dolgozó magánfatermelők felszívják magukba.

Pár héttel ezelőtt, amikor az Autonóm Erdőpénztárnál hivatalos vizsgálat folyt súlyos visszaélések ügyében, az a remény támadt a fatermelők körében, hogy a Caps botránya, amely letartóztatásokra is vezetett, most már biztosan ennek az intézménynek a megszüntetésére fogja készíteni a kormányt.

A Capsnál történt vizsgálatok nyomán kiderült például, hogy egy ízben, amikor a Caps anyaghiány folytán nem tudott szállítani a CFR-nek, akkor a már másnak eladott árut drágábban visszavásárolta és úgy adta el ismét a CFR-nek, miáltal a CFR megkárosodott, mert olcsóbban jutott volna a fához, ha nem a Capstól, hanem a magáncégektől vásárolta volna meg.

Ebben az időben az is hírlett, hogy a Capsot nem végleges formában szünteti meg a kormány, hanem azt a földművelésügyi minisztérium egyik alosztályába kívánja beolvasztani.

Alkalmunk volt az egyik marosmenti fatermelő vállalat igazgatójánál igen érdekes adatokat megtudni a Capsnál lefolytatott vizsgálat eredményeiről:

Kiderült, mint hallottuk, hogy a Caps kétmilliárdos évi termelési program mellett, csak évi 25 millió lej forgalmat mutatott fel. Ezzel szemben azonban a Caps, mint állami üzem, természetesen semmiféle adót sem fizetett az államnak.

A kincstár pár százmilliót veszített el azokban az adókban, amelyeket a tespedésre itélt erdélyi fatermelők termelésük után adóban befizettek volna. Ezzel szemben mindössze 25 millió lejt keresett. Az adminisztráció rengeteg pénzt nyelt el.

Ezzel szemben, mint ismeretes, az összes állami üzemek kénytelenek faszükségleteiket a Capsnál beszerezni, amely működése során drágábban szállította a fát, mint a magánüzemek, amelyek, ha az állami szállításokhoz hozzájuthattak volna, úgy — és ismét visszatérünk ehhez a fontos ponthoz — sok milliót fizethettek volna ki forgalmuk után az állami kincstárnak.

Egy példa: Az egyik marosmenti állomás, amelynek raktáraiban sok-sok vagon fa állott a különböző magánvállalatok áruiból, a téli fűtésre szükséges fahennyiségét Nagyváradról volt kénytelen a Capstól beszerezni, akkor, amikor a fa ott volt mellette, csak át kellett volna venni.

Itteni fás körökben sok mindent beszélnek a Caps gazdálkodásáról. Értéktelen erdőket vásárolt össze drága áron, rossz bonitású kereskedőknek hitelezett, túlzott adminisztrációt épített ki stb., stb. Mindezekből kitűnik, hogy a nemzeti-parasztpárti rezsim által alkotott és állítólag nemzeti érdekeket szolgáló intézmény éppen ellenkezőleg az állami

érdekek kárára volt.

A marosmenti fatermelés tavaszi újjá-születése, amely egy egész sereg munkanélkülinek fogja a régen nélkülözött mindennapi kenyeret megszerezni, bizton reméli, hogy végre sor kerül ennek az intézménynek a megszüntetésére is.

Benczel Béla

A Banca és a nagybankok hivatalosan állítják, hogy

Konverzió címén a bankok a betétek összegéből semmit sem vonhatnak le

és a betétek összegét hiánytalanul fizetni tartoznak

Bukarest, március 25.

A rengeteg módosítás keresttűzében létrejött új adósságrendezési törvénnyel kapcsolatban sok szó esett a sajtóban a bankoknak nyújtandó konverziós kedvezményről. A betétesek körében egyre in-

kább aggodalmaskodnak, mert az a hír járta, hogy a bankok a konverzió címén pénzeikből levonásokat eszközölnek. Megnyugtatóul a bukaresti nagybankok és a Banca Națională közleményeket adtak ki a következő szöveggel:

A nagybankok nyilatkozata:

— A konverziós törvény tanácskozásai során a fővárosi nagybankok olyan cikk bevezetését kérték a törvénybe, miszerint az általuk kihitelezéseik révén szenvedett veszteségek semmiféle kihatással se legyenek a betétekre. Az alulírott bankok ezután is tudatják a közönséggel, hogy bármilyen legyen is a megszavazandó törvény szövege, fenntartják álláspontjukat és továbbra is teljes mértékben teljesítik kötelezettségeiket betéteseikkel szemben. — Banca Comercială Română, Banca de Credit Român, Banca of Roumaina, Societatea Bancară Română.

A Banca Națională közleménye:

A lapjelentésekkel kapcsolatban, amelyek szerint a bankok betéteseiket kárpótolhatnák magukat veszteségeikért, leszögezzük, hogy a törvénynek ezirányú intézkedése csak is fizetésképtelenné vált bankokra vonatkozik. De még ezeknek is bizonyos formázásokat kell betölteniük, hogy a törvény előnyeit élvezhessék. A bankok viszont, amelyek eddig teljesítették kötelezettségeiket, a törvény által nem nyernek jogot a betétek megrövidítésére s azokat ténylegesen idejében teljes összegben vissza is fogják szolgáltatni a betéteseknek.

Mit tartalmaz a gabonaegyedárusági tervezet?

Bukarest, március 25.

A napokban beszámoltunk arról, hogy a földművelésügyi minisztériumban a gabonaegyedáruság gondolatával foglalkoznak. Újabb kiderült, hogy már készen is áll ez a tervezet, amelyet ugyan nem a minisztérium, hanem egy csoport készített és terjesztett be a kormánynak. Illetékes helyen most tanulmányozzák a kérdést, hír szerint egyes minisztereknek tetszik a dolog, másoknak azonban s éppen a mértéktelenségük miatt tartózkodnak a kérdésről.

Nem lehet tehát azt mondani, hogy a gabonamonopólium bevezetése előtt állnánk, vagy az csak valószínűleg is látszanék. Mégis, miután illetékes helyen nagy érdeklődéssel tanulmányozzák a kérdést és meglepetések sohasincsnek kizárva, érdekesnek tartjuk a tervezet lényegesebb pontjait az alábbiakban ismertetni:

A javaslat először is hivatkozik Lengyelország és Bulgária példájára, ahol szintén sokféle uton-módon igyekeztek segíteni a válságban vergődő mezőgazdaságon s végül mégis rátértek a monopóliumra. Ajánlatos lenne tehát ez Romániában is. Az egyedáruságot a Falusi Hitelintézet (Creditul Rural) kezelje a mezőgazdasági szindikátusok szövetségével együtt, állami felügyelet mellett. A monopólium megvásárolná a termelők minden búzáját szabott áron, amely mellett a mezőgazda számítását megtalálna: de mégsem olyan áron, amely a búzavetések területének növelésére

csábítana. Ez az ár a tervezet szerint 35-40 ezer lej lenne. A monopólium beföldön és külföldön adna el, beföldön a malmoknak 55-60 ezer lejért. Emellett vagonként körülbelül 20 ezer lej haszna maradna, amit a termény-export veszteségeinek fedezésére fordítana. A világpiacon ugyanis nem lehet oly kényelmesen emelni az árat, mint a beföldön.

Vagyis a tervezet előre számol azzal, hogy a beföldi fogyasztók viseljék az alacsonyabb exportárak kárát és különbözötét.

Még jobban kibújik a szeg a zsákból a finanszírozásról szóló fejezetben, amely szerint egy külföldi tőkecsoport vállalná a pénzügyi Olyan pénzcsoportról van szó, amely közelről érdekelve van a román búzavitelben s amely a tőkekezesülésében bizonyos kivételi kedvezményeket kívánna.

A tervezet végül azt ígéri, hogy a kenyérárak a fenti buzárák mellett sem mutatnának emelkedést.

ALAPTÖKÉT EMEL A METALURGIA

A Metalurgia Bucuresti S. A., amelynél a Mica aranybányavállalatnak jelentős érdekeltsége van, üzemeinek fejlesztése érdekében újabb jelentős tőkeemlést hajít végre. A vállalat, amely nemrég 30 millió lejre emelte részvénytőkéjét, most további 20 millió lej értékű részvényt bocsát ki.

NEMES FERENC RIPORTJA:

ÁGY A CSILLAGOK ALATT...

A kolozsvári Banca Agrara 400 lejjel akarta szemét kiszurni az előzetesen kilakoltatott 78 éves, agyvérzéses Bányai bácsinak, aki 20 éven keresztül mindig tiszett!

Kolozsvár, március 25.

— Mi az? Mi volt itt? Mit keresnek az udvaron ezek az össze-visszahányt, kopott butorok? Menekülnek? Miért, hova? Vagy tűz ütött-e ki talán odafent, abban a nyavalás padlásszobában?

— Mi történt?

— Miért sir ez a borostás öreg a csillagok alatt, gyertyával összecsepegtetett, férces, pihés, peccéses kabátjában, szuette széken a megvetett ágy mellett? Miért van kosárban az a néhány, szegényes kávésbrik? Egyáltalán, mit jelent ez a különös gyászos rendetlenség? Mennyi bubánatos lom: rozsdás drótkalitka, kopaszodó cipőkefe, lepattogzott lábasok, egy polgári háztartás romjai... Berámázott családi fényképagnyitások, két melankolikus kredenc, megannyi sürített enyészlet és reménytelenség!

Ott ül az öreg a csillagok alatt és reszkető, ráncos, májfoltos kezekkel a viharvert cihákat rendezgeti...

Pszt! A 78 éves Bányai István, volt banktisztviselő lefeküdni készül! Az Unió utca 22-es számú házában udvarán már készen áll az ágy, hosszukás, elnyúlt árnyék, koporsóformájú körvonallakkal az éjszakában.

Arrább motoszkál valahó! az öregasszony, hitestársi minőségben, ébren és gondokkal. Neki kockázatos lefeküdni, szunyókálni, ha tud, mert Bányai bácsi beteg ember. Előrehaladott érlelmeszedése van és néhány nappal ezelőtt agyvérzést kapott... Hát ül az öregasszony az ágy mellett, egyhelyben ül fázósan reggelig és a cihákra mered! Addig ül, amíg megvirrad és a szakadozott párnákba süppedő fölből, fehér tuskével kerített, reszkető, agyvérzéses aggyastánfej lesz.

Akkor aztán felkerekedik, aggódó, kapcsolódó totyogással utnak indul, egy utcát, két utcát, egész Kolozsvárt bejárja, hogy Bányai bácsi valamilyen fedél alatt, csűr, felszer, faskamara, viskó, putri, menhely, lenetudjami, hisz' ugyis mindegy már, de fedél, tetszik érteni, fedél, „f” mint fájdalom, „e” mint elkeseredés, „d” mint „disznóság, amit velük csináltak!”, „c” mint „élet ez?”, „l” mint... de minek szitkozódjunk, szóval, hogy Bányai bácsi valamilyen fedél alatt sóhajthasson utolsó...!

Már két napja, hogy kilakoltatták őket. Ugy ülnek azóta kint az udvaron, éjjel-nappal, ócskapiacra se való limlomjaik középette, mint a „Három a kislány” egyik dalának végzetesen beteljesedett szövege: „Kettecskén, bus öregek...”

Csak ezt az idézetet kölcsönöztem az operettből, mert idevágott, de mind a egyéb véres, mai tragédia, szörnyű, velőtrázó színjáték, hogy az is ordít, háborog, aki nézi!

Ők nem! „Kettecskén, bus öregek...” Erő kell a háborgáshoz, nem 78 év és érlelmeszedés, de még agyvérzés sem!

Hát ülnek és halódnak.

Mit csinálnak, tessék mondani, mit csinálnak?

*

Csak úgy mellékesen, közbevetve, de fontos, kérem, Bányai bácsi 20 esztendőn keresztül lakott abban a házban és mindig fizetett. Akkor is, amikor már nem körmölt a Magyar Bankban — 45 éven át tisztviselősködött, kifáradhatott! — hanem „közvetített!” De fizetett! Bányai bácsi, a vénhedt öszement „közvetítő” mindig olyan pontos, olyan pedáns volt, mint hivatalnok korában. „Anno dazumal”, amikor még nem halt az udvaron!

*

Az a ház, amelynek udvarán Bányai bácsi hanyattfekve, ziháló tüdővel, elfullt mellel gyönyörködik éjszakánként a tejutban, a Banca Agrara tulajdona. A bank, amely mindenáron ki akarta lakoltatni a padlásszobából Bányai bácsit, három évvel ezelőtt megkutyálta magát és „juszit sem” fogadta el a házbért azzal a bődületesen különös ürüggyel, hogy az öreg délelőtt helyett délután akart fizetni. Aztán perelt a bank és győzött. Erendelték az öreg házaspár kilakoltatását. Hiába rimánkodott az öregasszony, hogy legalább husvétig várjanak, süket fülekre

talált. A nyomorult, kis padlásszobában megjelentek a pénzintézet egykedvű szolgálói, akik minden teketória nélkül megragadták és az udvarra cipelték a „berendezést...”

Igy költözött Bányai bácsi friss lakásába, rideg épületfalak közé. Friss lakásába, amelynek végtelen plafonjáról akkor zudulhat eső kopottas ágyára, amikor éppen beborul!

Ja, igaz! A bank igazgatója, mégis csak jó ember az, kérem, 400 azaz négyszáz, hogy irjam, számmal-e, vagy betűvel, esetleg nagybetűvel, hogy feltűnjék, szóval NÉGYSZÁZ lejt akart adni Bányai bácsinak, hogy néhány napra kórházba vonulhasson. Már ott is voltak a mentők, szabályszerűen, hordágyasan, de felpattant az öregasszony, hogy ő nem enged! Amikor az „összeg” elfogy, ugys az utcára kerül? Akkor? Onnan? Minek?

Láttak-e már férfit sirni? Én kerülni szoktam, ha tehetem. Nőknél az más, ott fegyver, esetleg, de férfinél! Nem, igazán nem tudok szomorubbat elképzelni, mint azokat a kővér, ritkásan és súlyosan potyogó férfikönyveket, amik olyan nehezen

erednek meg, de akkor hullnak és kopognak, mint valami komor, fenséges jégeső. Bányai bácsit sirni láttam az ágy szélén, szegény öreg, riadtan és hangtalanul, még bent eloszló csuklásokkal. Csak ádámcsutkája mozgott, elhanyagolt, fehér szakállal a gyertyával összecsepegtetett, férces, pihés, peccéses, kabáthajtókák között.

*

Lehet, hogy orvostanilag marhaság, nem kérdeztem, de csak elgondolom, hogy mit csinálhat ilyen betegen, ennyi gond között egy 78 éves agy? A szemek sirnak, az agy vérezni kezd... Kiki maga módja szerint!

*

Ott beszélgettem vele az udvaron, ágy szélén üldögélve, mintha szobában lennénk:

— Kije van még, Bányai bácsi!

— Csak egy lányom. Párisban. Jogon. Ügyvédi irodában dolgozik!

— Tudja-e, hogy mi történt magukkal?

Nincs felelet. Csak egy horkanás, egy rángás, aztán dus vízesepek, férfikönyvek zuhognak alá a ránc-kanálisokon...

*

Hát én megyek, Bányai bácsi.

Szóljon majd a házmasternek, hogy jól zárja be a kaput! Maga pedig el ne felejtse elalvás előtt a holdat meg a csillagokat elolítani.

Holnap megint eljövök! Hagyjon esetleg egy cédulát, hogy melyik utcán vagy szemétdombon keressem?

Jóéjszakát???

Közzétették az angol leszerelési emlékiratra adott francia válasz hivatalos szövegét

Franciaország ragaszkodik ahhoz, hogy Németország lépjen vissza a Népszövetségbe

Páris, március 25.

Pénteken délután egyidőben hozták nyilvánosságra Londonban, Párisban és Washingtonban az 1934 január 29-i angol leszerelési emlékiratra 1934 március 17-én adott francia válasz hivatalos szövegét. Ennek a ténynek, hogy Londonban, Párisban és Washingtonban egyöntetűen jártak el ebben a kérdésben, kétségtelenül van valami külön jelentősége is.

A válaszjegyzék, amint azt az első jelentések is megállapították, nagyon udvarias hangú. Mindenek előtt megállapítja, hogy az angol és francia kormányok egy célt tűztek ki, amikor a békét minden erőszakos vállalkozással szemben biztosítani igyekeznek. Franciaország a maga katonai szervezeteinek önszántából védelmi jellegűt adott. Haderege és hadikészültsége támadó fellépésre nem is alkalmas. A francia kormány osztja az angol kormánynak azt a felfogását is, mely szerint a francia-német álláspont összeegyeztetése alapfeltétele az általános megegyezésnek. Erre a francia kormány törekszik is, de csak a nép-

szövetségi alapokmány nyolcadik cikke, valamint a békeszerződések ötödik szakasza alapján.

Az angol leszerelési emlékiratnak az a pontja azonban, — folytatja a francia jegyzék — amely a felfegyverzeteknek lefegyverzést, a lefegyverzeteknek lefegyverkezést ajánl s ezt teszi az egyenjogúság elérésének az alapjává, francia szempontból semmiesetre sem fogadható el. Ezt a megoldási lehetőséget a francia kormány elhárítja. Németország lefegyverkezésének elismerése a leszerelés elvénél megtagadását és megsemmisítését jelentené. Franciaország a biztosítékok kérdését is nagyfontosságúnak tartja. Az aláíró hatalmaknak nemcsak béke, hanem háború esetén is tisztában kell lenniük köteleességükkel. Nem lehet ebben a kérdésben más megoldást: minden ut a Népszövetséghez vezet s ezt Németország akkor járul hozzá a világ egyensúlyához s akkor nyújt biztosítékot öszinte békevágyára, ha újra belép a Nemzetek Szövetségébe.

Értekeznek Bukarestben a kisantant-államok vezérkari főnökei

Április végére maradnak a pótválasztások
Orditozás a Kamarában

Bukarest, március 25.

A Lupta értesítése szerint a kormány az április 2-ikára kitűzött képviselői és szenátorválasztásokat április 29-ikére halasztotta el.

Titulescu külügyminiszter, aki bizonyára külpolitikai kérdésekben a napokban megbeszélést folytatott Averescu marsallal, majd Mihalacheval és Lupual, megjelent a képviselőház péntek délutáni ülésén s bejárva a konverziós törvényjavaslat betervezését, a miniszterelnöki szobában hosszas tanácskozást folytatott Tatarescuval.

Este a hadügyminisztériumban miniszterközi értekezlet volt Tatarescu miniszterelnök, Xeni tárcanélküli miniszter, Slavescu pénzügyminiszter, Uica tábornok hadügyminiszter és Anghelescu Paul tábornok hadfelszerelésügyi miniszter részvételével. A nemzetvédelem különböző kérdéseit tárgyalták.

Az értekezlet nyilván összefüggésben áll-

ott azzal is, hogy pénteken éjjel a fővárosba érkezett Krajei tábornok, cseh vezérkari főnök és helyettese, Husarek tábornok, majd Milovanovics szerb vezérkari főnök. A cseh és délszláv vezérkari főnököket az állomáson a román vezérkar vezetői és számos közéleti előkelőség fogadta. A hadvezérek szombaton délelőtt látogatást tettek a román vezérkarnál, délben pedig kihallgatáson jelentek meg az uralkodónál. Este diszvacsoza volt tiszteletükre.

BOTRÁNYOS SZÓPÁRBAJ
A KÉPVISELŐHÁZBAN

A képviselőház péntek ülésének második felében botránys szóharang keletkezett Bejan kormánypárti és Robu cuzista képviselő között. Az iparpártolási törvény meghosszabbításáról szóló javaslat vitájában Bejan sikra szállt a kartelek és nemzeti ipar védelme mellett s vitatta Mihaescu nemzeti-parasztpárti képviselő állás-

pontját.

Robu közbeszólt, hogy Mihaescu csak azért van Bejan ellen, mert utóbbi nem vonta be őt is a szénkartellbe.

Bejan erre így válaszolt Robunak:

— Te is benne vagy egy kartellben, a nemzeti butaság kartelljében.

Robu: Illetlen vagy. Nincs itt a helyed a képviselőházban.

Bejan: Ha mázlid volt bekerülni ide, legalább ne légy szemtelen.

Robu bejelenti, hogy párbajra hívja Bejant, mert ő tartalékos tisz.

Bejan: Majd megváglok, hogy megemelegeted.

Robu: Hitvány fráter vagy.

Bejan: Arcátlan.

A szópárbaj olyan orditozásra fajult, hogy az elnöknek fel kellett függesztenie az ülést. Az újramezítés után ismét olyan zsvaj és veszekedés tört ki, hogy az elnök jobbnak látta végleg berekeszteni az ülést.

Robu elküldte segédeit a kormány-párti honatyához.

A képviselőház szombat délutáni ülésén Cuza ismét felvetette a cukordrágulás kérdését s intézkedéseket követelt a kormánytól. Teodorescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter hangoztatta, hogy neki tartania kell magát a vegyes cukorbizottság határozataihoz. Egyébként intézkedett, hogy a cukor nagybani ára ne haddja meg a 24 lejt. Cuza elégedetlen a válaszal s követeli, függeszék fel a vegyes cukorbizottságot és biztosítsák újra a szabad versenyt.

Egy napirend előtti kérdésre válaszképpen, Uica tábornok hadügyminiszter írásban közölte, hogy november 1-ig még utolsó határidőt ad azoknak a 21 életüket már betöltött ifjaknak, akik eddig nem végeztek el a licenmot. Ha október 25-ig nem tudják benyújtani az önkéntességi joghoz szükséges irataikat, ugy november elsején egyszerű katonaként be kell vonulniuk.

Hétfőn öt sorsjegy egy-egy milliót nyer

Bukarest, március 25.

Az állami osztálysorsjáték 5-ik osztályának öt utolsó sorsjegyet hétfőn délelőtt húzzák ki. Az öt sorsjegy mindegyike egy-egy millió lejt nyer. A bukaresti rádióadóállomás hétfőn déltájban közli a szerencsés sorsjegyek számát.

Véglegessé vált a nőgyilkos Nicolaescu 20 évi ítélete

Bukarest, március 25.

A Semmitőszék szombaton délután hirdette ki döntését a nőgyilkos Nicolaescu ügyvéd fellebbezése ügyében. A legfőbb bíróság félórás vita után elutasította a fellebbezést s ezáltal Nicolaescu 20 évi kényszermunkára szóló büntetése jogerőssé, véglegessé vált.

Hitlerista eszmeterjesztő irodát lepleztek le Bukarestben

Bukarest, március 25.

Az állambiztonsági hatóságok rájöttek, hogy a Rosca-utca 1. szám alatti házban hitlerista propagandairóda működik, Conradi Artur német állampolgár vezetése alatt. Házkutatást tartottak s igen érdekes levezést találtak, a melyet Conradi a hamburgi hitlerista propagandaosztályal folytatott.

Megállapítást nyert, hogy a kereskedelmi ügynyökként szereplő Conradi volt a birodalmi náciipárt összekötő embere a romániai hitleristákhoz.

Seguyabb

MÉG 50 MILLIÓ ÉRTÉKŰ
STAVISKY-ÉKSZER

Londoni jelentés szerint egy ottani bank páncélszekrényében megtalálták Stavisky ékszerének legnagyobb részét. Az ékszereket 8 millió frankra becsülik, több mint 50 millió lejre. A párisi rendőrséget táviratilag értesítették a felfedezésről.

NAGY JUTALOM GÖRING MERÉNYLŐJÉNEK A FEJÉRE

Párisban a berlini külföldi diplomácia köréből származó információk alapján úgy tudják, hogy a szerdai rejtélyes robbanás a porosz minisztérium palotája közelében az Unter den Linden és a Wilhelmstrasse sarkán történt. A merénylet nyilván Göring ellen irányult, aki ekkor haladt arra gépkocsijával. Göring kocsija azonban a forgalmi rendőr tilos jelzése miatt éppen lefékezett s így a bomba nem találta el a célját. A merényletről csak annyit tudnak, hogy egy csukott taxiból dobta el a pokolgépet. A rendőrség két hivatalos közleményt adott ki az esetről s az elsőtben 5, a másodikban már 30 ezer márka jutalmat tűz ki a nyomravezetőnek.

A SZINAJAI KASZINÓ

szombattól, március 24-étől kezdve állandóan nyitva lesz
Különtéle szórakozások
Roulette, Chemin de fer
a CFR vonalain kedvezmény

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud!

FRANCIA NYELVKÖNYV, kulccsal és ige-
ragozási táblával Irta: Dr. Hegedüs és
dr. Latzkó. Ara kötve 144.— lej.
ANGOL NYELVTAN, kulccsal együtt. Irta:
dr. Latzkó H. Ara kötve 144.— lej.
NÉMET NYELVTAN. Irta: Altai R. Kezdk-
nek kulccsal. Kezdknek I. rész 144.— lej.
Haladóknak II. rész 210.— lej.
OLASZ NYELVKÖNYV, kulccsal. Irta: dr.
Honti R. Ara kötve 144.— lej.
Fenti könyvek a kiejtés megjelölésével, ma-
gántanulásra igen alkalmasak.

Schidlof dr.: „1000” szó!

gyakorlott módszere világnyelvneknek magán-
tanulási tanulására. Szakértői véleménye
szerint Schidlof dr. módszere a magántan-
ulást teljesen új mederbe terelte. Kapható:
Német nyelvtan, vászonkötésben 180.— L.
Francia nyelvtan „ 180.— L.
Angol nyelvtan „ 180.— L.
Olasz nyelvtan „ 240.— L.
Spanyol nyelvtan „ 240.— L.

Kapható a Brassói Lapok Könyvsztyályában

Eau de Cologne

extase

EREDETI ÜVEGEK BEN

Elsőrangú Minőség!
Legdivatásabb parfüm!

AZ ILLATZSERGYÁR
NORTIER GYÁRTMÁNYA

ITT A TAVASZ!

Jelentkezik már a rádiózók ellensége: a
légkört zavar. Zajmentes, sőt tengerentúli
'gyarmati' vételt csak a rövid hullám biztosít

INGELEN ultra-super
LUMOPHON
HORNYPHON
BELMONT

„NOVY”-RÁDIÓ

Brassó, Rózsater 19. Telefon 1—99

Csak egyszer próbálja ki!
és egész életén át hiva lesz!

Bőriparosok! Támogassátok a saját vá-
llalatotokat. Mindennemű
bőr és talp a legolcsóbb
BŐRIPAROS MESTEREK ARUCSARNOKA
R-T nál, Brassó, Rózsater 2 szám alatt

Primăria Municipiului Braşov
Nr. 4913—1934 Serv. Economic
ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY

Az új sporttéren épített emelvény alati
helyiségek kiépítésére vonatkozó mun-
kálathoz vállalatba adása céljából f. év
április hó 25-én d. e. 11 órakor a városi
polgármesteri hivatalban nyilvános ár-
lejtés lepecsételt, bélyeggel ellátott aján-
latokkal fog tartatni a Mon. Of. 127—
1931 számában kihirdetett általános sza-
bályok alkalmazásával.

A munkálatok értéke kb. 1.050.000 lej.
Az ajánlattal egyidejűleg az ajánlott
összeg 5 százaléka teendő le óvadékké-
pen.

A munkálatok a végleges odaitéleléstől
számított 90 nap alatt befejezendők.

Az árlejtésen csak mérnökök, vagy
építésszek — önálló vállalkozók vehetnek
részt. A közelebbi feltételek a városi
mérnöki hivatalban betekinthetők.

Brassó, 1934 március 21.
Pr.mar-delegat: Secretar General:
Dr. A. Polony mp. Socaciu mp.

Garantált minőségű harisnyát, kötöttáruat, férfidivatcikkeket LEGOLCSÓBBAN,
nagy választékban

Brassó, Kapu-u. 25. M. Józsefnél Brassó, Kapu-u. 25.

Divatlos, stulpnis bőrkesztyük ujra kaphatók 148 lejért
Divat-női bluzok „ 88 „
Bemberg selyemharisnyák „ 78 „

Nyakkendőkben nagy választék!

Férfi pulin-ingek „ 165 lejért
Divatlos gyermekmellények „ 40 „
Polo-bluzok „ 35 „

Tekintse meg kirakatainkat!

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Alláskeresőknek, vagy ugyan-
azon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény A hirdetési díjak előre fizeten-
dők Támpeldányt nem adunk

Véte'-e'adás

Gyümölcsfákat, dupla orgo-
nákat, rózsákat legjobban vá-
sárol Bayer-kertészetben.
Brassó, Kereszt-u 23/e. 11210

Kiadó a Ciocrac-utca 10.
szám alatt modern földszinti
és emeleti lakás. Felvilágosi-
tást ad: Olaru, Brassó, Curma-
tura/A 59. 11003

Veszek használt fésülő- és
fonógépeket. Kersek a kötő-
démbe szakértő mestert. Adok
40—50 százalékat a haszon-
ból. Berchen, Covasna. 11307

SUPER RÁDIÓK

abszolút szelektív
LUMOPHON
STANDARD
MINERVA
ORION
„EUMIG”
kedvező fizetési feltételekkel
BRAUN S.
rádió- és villanyfeszítési
vállalat Brassó, Str. N. Titulescu
(Tehénpiac) 7.

Irógépeket használtakat és
jókarban lévőket veszek.
gyártmány és ár megjelö-
dő. Fischer Sándor, Mercurea-
Ciuc. 11292

Motorkerékpár, 12 lóerős,
„Indán” oldalüléssel, 750 cm²,
kifogástalan állapotban eladó.
Satulung 1173. Braşov. 1375

Állást iver

Keresünk közszénbányához 3
képzett és gyakorlattal bíró
akuszt (Steiger). Alánlatokat
„Steiger” jellege alatt a ki-
adóba kérünk. 11232

Kersek egy jó segédnynt
azonnal felépésre. Botosné,
Brassó, Vár-utca 42. 11391

Vidékre, Sánt-Nicolaura
leánygyermek mellé németaj-
ku, 12—15 éves lányt kersek.
Cim 11306. szám alatt a ki-
adóban.

Jó patkoló kovácssegéd
azonnal felvétetik. Kasleher
József, Fágáras. 11303

Jómegjelenésű fiatalember,
lehetőleg textil-szakmában,
garanciaképes, román, német
nyelvet bíró, pénzbeszedőnek
felvétetik. Bohemia, Braşov
Brutarilor 4. 11302

Önálló valamint ügyes se-
gédnynt angol és francia
munkához felvétetnek. Ruba-
szalon Brassó. Hirsch-utca
06211 82

Állást keres

Urind, középkorú, anyaiheiy at-
tési vagy házvezetői állást ke-
res. Ajánlatot „Otthon” jellegre
a brassói kiadóba kérek. 11253

Házasság

Komoly szándékkal urí-
tány ismeretségét keresi jelen-
tékeny vagyonnal rendelkező,
önálló fiatalember. Fénykép-
pel és vagyoni állás megjelölé-
sével „Diszkréció” jellegre
brassói kiadóba. 11244

Vegyes

Tusnádfürdőn bérbeadó egy
pansió-vendéglő. Bővebb fel-
világosítást Braşov, Uşoda-u.
3. sz. a. 11271

BIRI NENI szakácskönyve
egyetlen háztartásban sem
nélkülözhető. Ara kötve 100
LEJ Megrendelhető a Bras-
sói Lapok Könyvsztyályától

Prima száraz **bükküzifát** szállít
napi áron

ORBÁN és KELEMEN

BRASSÓ, MIRCEA VODÁ 8. - Telefon 3—86
Megrendelések feladhatók:
Kapu-utca 42 sz az udvarban — Telefon 242;
Gonser R., Fetele-utca 23 és az „Agisz” ró-
zsateri üzletében

TAVASZI ÜLTETÉSHEZ

ajánl gyümölcs- és sötánylát, ma-
gastörzsu rózsát, többféle faiskolai
növényeket és szőlőültványokat

Gazdasági Tanintézet Faiskolája, Mediaş

Telefon 29
Árjegyzék ingyen!

Dunlop labdák és teniszütők

képviselője
Thomas, Scheeser & Galtz
Brassó.

Hammer teniszütők, Con-
tinent-alabdák és tenisz-
cipők rakáron javítások
és rakett ujjahurozások
valódi Künzeiburokkal

Hátizsákok és hegy-
mászó felszerelések.

Ajándékot

kap minden kalaphoz, amelyet
husvétig

uj kalapüzletben vásárol
Adler Ida Brassó,
Kapu-u. 7.
Széjjel a kapu mellett - „Az ECZHOAIA” tagja.

Bolonyában kb. 3 500 m²
nagyságu

Építkezési telek eladó

Közelebbit:
Dr. W Czell Brassó, Kolostor-u. 28

Vetőmagvak

Lucerna- és lóheremagvak,
arankamentes államilag ólomzárolt
Zöldség- és virágmagvak
garantált fajtisza és csiraképes
Fü- és heremagvak állandó
rétek és legelők bevetésére

Takarmányrép magvak ere-
deti behozatal, közismert tenyésztőtől

Mütrágya
Kertművelési és méhészeti
cikkek nagy választékban.

Raktárról szállít legolcsóbb ár mellett az
**Erdélyi Szász Gazdasági
Egyesület árucarnoka**
Sibiu - Nagyszében.

Sürgőnycim: **Verkaushalle Sibiu.**
Telefon: No. 200. Árjegyzék ingyen.